

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΗ ΑΛΗΘΕΙΑ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ
ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΝ

ΕΤΟΣ ΚΓ'.

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ, 4 ΑΠΡΙΛΙΟΥ 1903

ΑΡΙΘ. 14

ΣΥΝΔΡΟΜΗ ΕΤΗΣΙΑ

καθ' ὅλον τὸ ὄθωμαν. κράτος μετζίτια ἀργ. . . . 5
διὰ τὸν κατώτερον κλῆρον καὶ τοὺς δημοδιδασκ. 3
ἐν τῷ ἐξωτερικῷ φράγκα χρυσᾷ 25

ΔΙΕΥΘΥΝΟΥΣΑ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

† Ὁ Μητροπολ. Βοδενῶν ΝΙΚΟΛΗΜΟΣ (πρόεδρος)
† Ὁ Μ. Πρωτοδύγκελλος ΚΑΛΛΙΝΙΚΟΣ (ταμίας)
† Ὁ Ἀρχιγραμματεὺς τῆς Ἱ. Συνόδου ΓΕΝΝΑΔΙΟΣ

Ἡ συνδρομὴ προκαταβάλλεται ἀποστελλομένη πρὸς τὸν ταμίαν.

Επίτιμος διευθυντὴς καὶ συντάκτης ὁ Μ. χαρτοφύλαξ καὶ χρονογράφος τῆς τοῦ Χρ. Μ. Ἐκκλησίας Μ. Ι. ΓΕΔΕΩΝ

Ἐλλείψει χώρου — καίπερ εἰς 16 σελίδας ἔκτα-
θέντος τοῦ σημερινοῦ φύλλου — τὰ ἐκκλησιαστικά
χρονικά ἀναβάλλονται εἰς τὸ προσεχές.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Πατριαρχικὴ καὶ συνοδικὴ ἐπιστολὴ — Τὸ ἅγιον Μύρον —
Προσφορὰ ὑπὲρ τῆς τοῦ ἁγίου Μύρου κατασκευῆς — Παράρ-
τημα «Εὐαγγελικὰ διδάγματα».

ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΗ ΚΑΙ ΣΥΝΟΔΙΚΗ ΕΠΙΣΤΟΛΗ

Εἰς τοὺς ὀρθοδόξους, τοὺς ὑπὲρ εὐσταθείας
τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν καὶ τῆς τῶν
πάντων ἐνώσεως εὐχομένους, ὑποβάλλεται πρὸς
γνώσιν καὶ μελέτην ἢ πέρυσιν ἀπολυθεῖσα
πρὸς τὰς ὀρθοδόξους αὐτοκεφάλους Ἐκκλησίας
ἐπιστολὴ, ἢ συνταχθεῖσα ἐπὶ τῇ βάσει τῶν
γνωστῶν ἐν τῇ ἱερᾷ Συνόδῳ προτάσεων τοῦ πα-
ναγιωτάτου οἰκουμενικοῦ πατριάρχου κατὰ τὴν
ἐναρξίν τῶν ἐργασιῶν τοῦ παρελθόντος ἔτους.
Μετὰ παρέλευσιν τριῶν καὶ ἡμισείας ἑκατον-
ταετηρίδων, ἀφ' οὗ χρόνου ὁ οἰκουμενικὸς πα-
τριάρχης Ἰωάσαφ ὁ Μεγαλοπρεπὴς ἐξήταξε τὰ
κατὰ τοὺς διαμαρτυρομένους, ἵνα μάθῃ τὸ δυ-
νατὸν τῆς προσεγγίσεως πρὸς τὴν Ἐκκλησίαν
τούτων, διάβημα παρόμοιον γίνεται νῦν, ἀλλὰ
γενικωτέρου χαρακτήρος καὶ ἐπὶ θεμελίῳ βα-
σίμων καὶ ἀκλονήτων. Οὔτε πρεσβεῖαι ἀποστέλ-

λονται ἐξ ἀνατολῶν πρὸς δυσμὰς, οὔτε συζητή-
σεις σχολαστικῶν ἐκ δύσεως εἰσδύουσι παρ'
ἡμῖν πρὸς ἐξονύχισιν τῶν κεκυρωμένων, οὔτε
περὶ Συνόδων οἰκουμενικῶν καὶ τοῦ τόπου τῆς
συγκροτήσεως αὐτῶν γίνεται τις ὑπόνοια και-
νόσπουδος. Ζητεῖται πασῶν τῶν ὀρθοδόξων
Ἐκκλησιῶν ἡ συνεννόησις ἐπὶ θέματος ποθη-
τοῦ τῶν μέσων τῆς δυνατῆς προσεγγίσεως τῶν
εἰς τὸν ἀληθινὸν ἐν Τριάδι Θεὸν πιστευόντων,
ἵνα κατόπιν ἐπέλθῃ, κατὰ τὰ ἀνεξερεύνητα κρί-
ματα τοῦ Θεοῦ ἡμῶν, ἡ ἡμέρα τῆς εὐκαΐας τῶν
πάντων ἐνώσεως, καθ' ἣν ἄλλος ψαλμωδὸς δυ-
νηθήσεται εἰπεῖν «ἔλεος καὶ ἀλήθεια συνήντη-
σαν, δικαιοσύνη καὶ εἰρήνη κατεφίλησαν».

Οἱ μετὰ πίστεως προσδοκῶντες τὴν πραγ-
μάτως τῶν λεχθέντων ὑπὸ τοῦ Θεανθρώπου
τῆς Ἐκκλησίας δομήτορος πιστεύουσι καθῆκον
αὐτῶν ὅπως συντελέσωσιν ἔργῳ τε καὶ λόγῳ
ὑπὲρ τῆς ἐνότητος πασῶν τῶν ἁγίων τοῦ Θεοῦ
Ἐκκλησιῶν, ἐν ἀγάπῃ πρὸς ἀλλήλους ἀδελφικῇ
πολιτευόμενοι καὶ ζητοῦντες τὴν ἐν τῇ ἐνότητι
ἰσχύν, τὴν τοσοῦτῳ ποθητὴν καὶ ἐπιβαλλομέ-
νην ἐν ἡμέραις πονηραῖς, καθ' ἃς ἀνθρώπια
ξενίζοντα δόγματα, ἐν ὀνόματι τῆς ἀληθείας καὶ
τῆς ἐπιστήμης δῆθεν, κατὰ τῶν θεοδιδάκτων
δογμάτων καὶ κηρυγμάτων λαλοῦσιν εἰς ὕψος
ἄμετρα. Ἡ ἀγιωτάτη διοικοῦσα Σύνοδος τῆς
ἁγίας Ἐκκλησίας πασῶν τῶν Ρωσσιῶν ἀπε-
κρίνατο ἤδη εἰς τὴν ἀδελφικὴν πρὸς αὐτὴν ἐπι-
στολὴν τῆς μεγάλης Ἐκκλησίας Κωνσταντι-

νουπόλεως, ἐν ἀδελφικῇ παρρησίᾳ τὴν γνώμην αὐτῆς παρηγόρως ἐκτιθεῖσα.

Ἀπὸ τῶν ἀνατολικῶν καὶ τῶν ἐν τῇ δύσει ἀγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν ἡρτῆται τὸ δεύτερον βῆμα πρὸς τὰ πρόσω, πίστις δὲ καὶ ἐλπίς καὶ ἀγάπη θέλουσι συμπληροῦν, Θεοῦ συναιρομένου, τὸ διὰ τῆς παρούσης πατριαρχικῆς καὶ συνοδικῆς ἐπιστολῆς ζητούμενον ἀγιώτατον ἔργον.

Ἡ ἐπιστολὴ ἔχει οὕτω:

Τοῖς μακαριωτάτοις καὶ ἀγιωτάτοις πατριάρχαϊς Ἀλεξανδρείας καὶ Ἱεροσολύμων καὶ ταῖς ἀγιωτάταις ἐν Χριστῷ ἀδελφαῖς αὐτοκεφάλαις Ἐκκλησίαις ταῖς ἐν Κύπρῳ, Ρωσσίᾳ, Ἑλλάδι, Ρουμανίᾳ Σερβίᾳ καὶ Μαυροβουνίῳ.

Ἐν οἷς ἀντεπέστειλαν ἡμῖν τιμίαις εἰρηνικοῖς γράμμασιν οἱ ἀγιώτατοι πρόεδροι τῶν σεπτῶν αὐτοκεφάλων ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, ἀποκριτικῶς πρὸς τὰ ἡμέτερα ἀγγελτήρια τῆς εὐδοκίᾳ Θεοῦ ἐκλογῆς ἡμῶν καὶ ἀναρρήσεως ἐπὶ τὸν ἀγιώτατον ἀποστολικὸν καὶ πατριαρχικὸν Οἰκουμενικὸν Θρόνον, γηθόσυνον κατείδομεν τὸν παλαίτατον καὶ ἀδιάρρηκτον πνευματικὸν σύνδεσμον μετὰ πάσης σπουδῆς καὶ μετὰ ζέσεως ἀκμαίως ἐκδηλούμενον, ρήματα τε εὐαγγελικῆς ἀγάπης πάνυ προθύμως ἐκφερόμενα καὶ εὐχὰς διαπύρους πρὸς Θεὸν ἀναπεμπομένας ὑπὲρ τῆς πρεσβυγενοῦς ταύτης ἀγίας καὶ Μεγάλης τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίας τῆς ἐν πίστει καὶ ἐλπίδι καὶ ἀγάπῃ προθυμοτάτης αὐτῶν ἀδελφῆς.

Ἡ ὡς ἐν ἱερῷ χορῷ ἐναρμόνιος αὕτη παράστασις τῶν συνευχομένων ἐν Χριστῷ ἀδελφῶν τὴν ψυχὴν ἡμῶν κατανύσσασα μεζόνως ἡμᾶς διεθέρμανεν ἐπὶ συνεχεστέραν ἀωνύμῳ κοινωνίᾳ καὶ χρηστοτέρας διήγειρεν ἐν ἡμῖν ἐλπίδας· γονιμωτέρας καλλιεργείας τῶν πρὸς ἀλλήλας σχέσεων τῶν ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν πρὸς ἀγλαότεραν καὶ δαφιλεστέραν θρησκευτικὴν καρποφορίαν. Ὡς καρτίστων γὰρ προθέσεων καὶ ἐνθέου ζήλου μεστὰς ἀπεδέξαμεθα καὶ ἀσπασίως ἐνεκολπώσαμεθα τὰς ἀρχιφνεῖς ἀδελφικὰς βεβαιώσεις τῶν ἀγιωτάτων Ἐκκλησιῶν, ἐν αἷς ἡ τὰ πρεσβεῖα τῶν ἐν τοῖς ὀρθοδόξοις κράτεσιν Ἐκκλησιῶν φέρουσα ἀγιωτάτη ἀδελφή, ἡ ὀρθόδοξος, φαιμένη, Ἐκκλησία πασῶν τῶν Ρωσσιῶν, πολλῆς ἡμᾶς ἐμπεφόρηκε παρκαμυθίας προσειποῦσα καὶ προσβεβαιώσασα τὰδε:

«Ἡ ἀπευθυνομένη πρὸς ἡμᾶς καὶ τὰς λοιπὰς αὐτο-» κεφάλους Ἐκκλησίας κλήσις ὑμῶν πρὸς εἰρήνην καὶ » ἀδελφικὴν ἀγάπην καὶ ἀμοιβαίαν κοινωνίαν ζωηράν

» εὐρήσει ἀπήχησιν καὶ συμπάθειαν ἐν ταῖς καρδίαις » πάντων τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν, τῶν εἰλικρινῶς » ἀφωσιωμένων τῇ μητρὶ αὐτῶν Ἐκκλησίᾳ. Κεχωρι- » σμέναι διὰ τῆς ἱστορίας καὶ τῆς διαφορᾶς τῶν γλωσσῶν καὶ τῶν ἐθνικοτήτων αἱ ἄγιοι τοῦ Θεοῦ τοπικαὶ » Ἐκκλησίαι εὐρίσκουσι τὴν ἐαυτῶν ἐνότητά ἐν τῇ » ἀμοιβαίᾳ ἀγάπῃ, ἐν τῇ στενῇ δὲ πρὸς ἀλλήλας κοι- » νωνίᾳ θάρρος καὶ δύνανται ἀρύνονται εἰς προκοπὴν » ἐν τῇ πίστει καὶ τῇ θεογνωσίᾳ, ἀπόκρουσιν τῶν » μεθοδείων τοῦ πολεμίου καὶ παγκόσμιον κήρυξιν » τοῦ Εὐαγγελίου». — Τὸ αὐτὸ δὲ τῆς φιλαδελφίας καὶ τῆς ἐνότητος πνεῦμα ἀπὸ τῆς θεωρήτου πηγῆς τοῦ Εὐαγγελίου ἐκπηγάζον ἐπιπνέει ζωηρῶς δι' ὁμοίων καὶ λέξεων καὶ ἐννοιῶν ἐν τοῖς τιμίαις γράμμασι καὶ πασῶν τῶν ἄλλων ἀδελφῶν Ἐκκλησιῶν, θάρρος ὄντως καὶ δύνανται ἡμῖν μεταδιδόν, εὐλόγους τε τὰς ἀφορμὰς παρέχον, ὅπως πρὸς τῷ καλῶς ἐκπαλαί καρποῦντι ἐθίμῳ τῶν τῆς φιλαδελφίας καὶ τῆς ἀγάπης προσαγορεύσεων καὶ τὰς πεπνυμένας αὐτῶν γνώμας ἐκζητῶμεν ἐκάστοτε ἐπὶ ζητήμασιν, ἐφ' ὧν ἡ ἀπὸ κοινοῦ μελέτη καὶ κρίσις ἡδύνανται ἂν θεωρηθῇναι ὑπὸ τῶν Ἐκκλησιῶν εὐκαιρος, ἅμα δὲ καὶ τελεσιουργὸς ἔργων ἀγαθῶν πρὸς κοινὴν ὠφέλειαν τῶν τε ἐπὶ μέρους καὶ τῆς καθόλου Ἐκκλησίας, ἧς κεφαλὴ ὁ Χριστός.

Ἀπὸ τοιαύτης τοίνυν ὄντως ἀδελφικῆς ἐνισχύσεως εὐλόγως ἐπιρρωννύμενοι καὶ ἐν νῷ ἔχοντες τὴν τοῦ Ἀποστόλου Παύλου παραίνεσιν πρὸς Κορινθίους καὶ πρὸς πάντας πάντων τῶν αἰώνων τοὺς εἰς Χριστὸν πιστεύοντας. «Παρακαλῶ δὲ ὑμᾶς, ἀδελφοί, διὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ ἵνα τὸ αὐτὸ λέγητε πάντες καὶ μὴ ἢ ἐν ὑμῖν σχίσματα, ἥτε δὲ » ἀκτῆρισμένοι ἐν τῷ αὐτῷ νοί καὶ τῇ αὐτῇ γνώμῃ», ἐγνωμεν προτείνειν τῇ περὶ ἡμῶν Ἱερᾷ Συνόδῳ πρὸς διασκέψιν ὅπερ τὸ ἐφ' ἡμῖν ἐκρίνομεν μελέτημα πρέπον καὶ ἅγιον, ἐμβριθοῦς τε ἐπιστάσεως ἄξιον, εἶγε δηλοῦν ἡ κατ' ἡμᾶς ἀγία τοῦ Χριστοῦ Μεγάλη Ἐκκλησία εὐκαιρον λογίζεται ἐπιζητήσαι ἀνταλλαγὴν σκέψεων μετὰ τῶν ἀγιωτάτων πατριαρχῶν, καὶ τῶν σεβασμιωτάτων προέδρων τῶν αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ἐπὶ τινῶν θεμάτων καθόλου μὲν εἰπεῖν θρησκευτικῆς οὐσίας καὶ ιδιότητος, πολλῆς δὲ σημασίας καὶ σπουδαιότητος, ὧν διάγραμμα πρὸς σαφεστέραν διατύπωσιν καὶ εὐχερεστέραν μελέτην ἀνεκοινώσαμεθα τοῖς περὶ ἡμᾶς σεβασμίαις καὶ περισπουδάστοις ἐν Χριστῷ συνοδικοῖς ἀδελφοῖς.

Μετὰ τὴν ἐπιγενομένην τοίνυν ἐπισταμένην μελέτην καὶ δοκιμασίαν, συναινοῦσαν ἔχοντες τὴν ὁμόφωνον συνοδικὴν διαγνώμην τῶν περὶ ἡμᾶς ἐν ἀγίῳ Πνεύματι

λίαν ἡμῖν ἀγαπητῶν καὶ περισπουδάζων ἀδελφῶν ἀγίων ἀρχιερέων, ἀλλὰ μὴν καὶ τῷ ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Ἐκκλησίᾳ κρατοῦντι ἔθει στοιχοῦντες, καθ' ὃ οἱ τῶν Ἐκκλησιῶν θεοφιλῶς προστατοῦντες ἐπίσκοποι τὰς ἑαυτῶν ἀπορίας καὶ τὰς τούτων λύσεις διὰ γραμμῶν ἀλλήλοις ἀνεκκοινοῦντο, ἐπιμελῶς καὶ φιλαδέλφως προσέχοντες ἐπιζητεῖν τὴν ἐν λόγοις καὶ ἔργοις ὁμοφροσύνην, προαγόμεθα εἰς ὑποτύπωσιν τῶν συνοδικῶς ἐγκριθέντων ἐρωτημάτων οὐ κινῶν τινὰ ἀνεκκοινοῦντες ζητήματα, ἀλλὰ τὰ ἀφ' ἱκνου τοῦ χρόνου ὑφιστάμενα εἰς κοινὴν προβαλλόμενοι μελέτην, πρὸς ἀμοιβαίαν διευκρίτισιν τῶν κατὰ τόπους ἀγίων τοῦ Θεοῦ ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν, αἵπερ ὁμοίαν πάντως ἐμφορούμεναι παγκοίνου ὠφελείας προθέσεων, ἡδέως, πεποιθήμεν, ἀποδέχονται καὶ ἐπίκριον κρινούσιν ἐπευρύναι τὸν κύκλον τῆς πνευματικῆς ἐπικοινωνίας εἰς ἐπισκόπησιν, οὐ μόνον ὑπὸ τῆς πορείας τῶν πραγμάτων, ἐνδεικνυμένην, ἀλλὰ καὶ ἐπιβαλλομένην ὑπὸ τῆς κλήσεως, ἥς ἐκλήθημεν ἐν Χριστῷ πάντες, ὅσοι, εὐδοκίᾳ καὶ χάριτι Θεοῦ, τεταγμένοι ἐσμέν εἰς προστασίαν τῶν ἀγίων Αὐτοῦ Ἐκκλησιῶν ἐπὶ τῷ προσέχειν ἑαυτοῖς καὶ ἐκ καθήκοντος μεριμνᾶν περὶ τῆς σωτηρίας πάντων. Χρεῶν γὰρ ὄντως τοῖς ἀνωθεν εἰς πνευματικὴν τῶν πιστῶν διακυβέρνησιν τεταγμένοις, καὶ τῷ χριστιανύμῳ πληρώματι μέγας ὄφελος τὸ ἐπιμελεσθαι, ὅπως ἂν τὸ τιμιώτατον τῆς ἀγάπης κεφάλαιον πλείονας δυνηθεῖν καρποὺς φέρειν κατὰ τὸ ἅγιον τοῦ Κυρίου θέλημα. Διὸ ἐκ τῶν πρωτίστως ἐξερευνητέων ἐλογισάμεθα τί ποτε ἄρα δοκεῖ τοῖς γερασμίοις προέδροις τῶν ἀγιωτάτων αὐτοκεφάλων Ἐκκλησιῶν ὅτι ὠφέλιμον ἦν γενέσθαι, οὐκ ἐγένετο δὲ, τί δ' ἀπὸ τοῦ νῦν τὸ προσήκον καὶ δυνατὸν γενέσθαι πρὸς τὴν τῶν ὀρθοδόξων λαῶν ἐν τῇ ἐνότητι τῆς πίστεως, καὶ ἐν τῇ πρὸς ἀλλήλους ἀγάπῃ καὶ ὁμοφροσύνῃ, συνάντησιν, καὶ τί τὸ μετὰ ταῦτα ποιητέον πρὸς τὴν ἐπὶ μᾶλλον στερέωσιν τῆς ἀγίας καὶ ὀρθοδόξου ἡμῶν πίστεως καὶ πρὸς κρείττονα ἄμυναν τῶν ἀγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν κατὰ τοῦ ἐπιφερομένου ἐναντίου πνεύματος τοῦ αἰῶνος τούτου.

Θεοφιλέσ ἔτι καὶ εὐαγγελικὸν ἐστὶν ἐπιζητήσαι τὰ δοκοῦντα ταῖς ἀγιωτάταις αὐτοκεφάλαις Ἐκκλησίαις περὶ τῶν ἐν τῷ παρόντι καὶ ἐν τῷ μέλλοντι σχέσεων ἡμῶν μετὰ τῶν δύο μεγάλων τοῦ χριστιανισμοῦ ἀναδεδραχένων, τῆς δυτικῆς δηλονοῦν καὶ τῆς τῶν διαμαρτυρομένων Ἐκκλησίας. Καὶ γνωστὸν μὲν ὅτι διηνεκοῦς εὐχῆς καὶ δεήσεως ὑποκείμενον διατελεῖ ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς Ἐκκλησίᾳ καὶ παντὸς γνησίου χριστιανοῦ τῇ εὐαγγελικῇ τῆς ἐνότητος διδασκαλίᾳ στοιχοῦντος πόθος εὐσεβείας καὶ ἐγκάρδιος ἢ ἐν τῇ ὀρθοδόξῳ πίστει

μεθ' ἡμῶν ἑνώσις αὐτῶν καὶ πάντων τῶν εἰς Χριστὸν πιστευόντων, ἀλλ' οὐκ ἀγνοοῦμεν ἅμα ὅτι προσκόπτει ὁ θεοφιλὴς πόθος οὗτος πρὸ τῆς ἀδιασλεύτου τῶν Ἐκκλησιῶν τούτων ἐμμονῆς ἐν δοξασίαις, ἐφ' ὧν, ὡς ἐπὶ βάρους συμπαγούς διὰ τοῦ χρόνου καταστάντος, ἐστηκυῖαι, ὅλως ἀπρόθυμοι φαίνονται προσχωρῆσαι εἰς ὁδὸν ἐνώσεως, οἷα ὑπὸ τῆς εὐαγγελικῆς καὶ τῆς ἱστορικῆς ἀληθείας ἐνδείκνυται, ἢ ἐκδηλοῦσι μὲν προθυμίαν, ἀλλ' ἐφ' ὅροις καὶ βάσεσιν, ἐφ' οἷς ἡ ποθεινὴ δογματικὴ ὁμοφροσύνη καὶ κοινωνία τυγχάνει οὔσα ἡμῖν ἀπαράδεκτος. Περιττὸν δ' ἐπίσης εἰπεῖν πρὸς εἰδότας, ὅτι ἡ ἀγία καθολικὴ καὶ ἀποστολικὴ Ἐκκλησία ἢ ἐπὶ τῷ θεμελίῳ τῶν Ἀποστόλων ἰδρυθεῖσα καὶ ὑπὸ θειοτάτων καὶ θεοφόρων πατέρων ἐν οἰκουμενικαῖς Συνόδοις στερεωθείσα, κεφαλὴν ἔχουσα αὐτὸν τὸν ἀρχιποιούμενον Χριστὸν, τὸν τῷ ἰδίῳ αἵματι περιποιησάμενον αὐτήν, οὔσα δὲ κατὰ τὸν θεόπνευστον καὶ οὐρανοδόμον Ἀπόστολον στύλος καὶ ἐδραίωμα τῆς ἀληθείας καὶ σῶμα Χριστοῦ, ἡ ἀγία, λέγομεν, Ἐκκλησία μία ἐστὶ πᾶσι καὶ ἐν ταυτοτήτι πίστεως καὶ ὁμοιότητι ἡθῶν καὶ ἐθίμων συνωδὰ ταῖς ἀποφάσεσι τῶν ἐπὶ οἰκουμενικῶν Συνόδων, καὶ μία ὀφείλει εἶναι, ἀλλ' οὐ πολλὰ καὶ διαφέρουσαι πρὸς ἀλλήλας κατὰ τε τὰ δόγματα καὶ τοὺς θεμελιώδεις θεσμοὺς τῆς ἐκκλησιαστικῆς διακυβερνήσεως. Εἰ δὲ, ὡς περὶ παντὸς πράγματος ἀδυνάτου μὲν παρὰ ἀνθρώποις, δυνατοῦ δὲ παρὰ τῷ Θεῷ, οὕτω καὶ περὶ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως ἐλπίζειν ἐνεστὶν ὡς δυνατῆς ποτὲ ἐσομένης, τῆς θείας μὲν χάριτος ἐπιφοιτώσης καὶ συναιρούμενης, τῶν ἀνθρώπων δ' εἰς τρίβους εὐαγγελικῆς ἀγάπης καὶ εἰρήνης κατευθυνομένων, ἄρα σκεπτέον καὶ φροντιστέον, κατὰ τὸ ἐνόν, πῶς ἂν εἴη δυνατὸν προλεῖναι τὴν πρὸς τοιοῦτο τέρας ἄγουσαν ἀνάμικτον, τὴν γὰρ νῦν, ὁδὸν, ἐξευρεῖν τε σημεῖα συναντήσεως καὶ ἐπαφῆς, ἢ καὶ ἀμοιβαίων θεμιτῶν παροράσεων, μέχρι τῆς διὰ τοῦ χρόνου τοῦ ὅλου ἔργου τελειώσεως, δι' ἧς πληρωθήσεται πρὸς κοινὴν εὐφροσύνην καὶ ὠφέλειαν ἡ περὶ μίαν ποιμένην καὶ ἐνὸς ποιμένος ρήτρα τοῦ Κυρίου καὶ Θεοῦ καὶ Σωτῆρος ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστοῦ. Ὅθεν καὶ εὐπρόσδεκτον τοῖς ἀγιωτάτοις ἀδελφοῖς ἐσσεσθαι ὑπολαμβάνοντες τὴν περὶ τοιαύτης σκέψεως πρότασιν, θαρρούντως καὶ τὸ ἀδελφικὸν τόδε προτιθέμεθα ἐρώτημα, εἴγε δηλονοῦν ἐπίκριον τὰ νῦν κρίνεται προδικασκέψις τις περὶ τούτου ἐπὶ τῷ παρασκευάσαι πεδὶον ὁμαλὸν φιλικῆς ἀμοιβαίας προσπελάσεως, καὶ καθορίσαι ἐν κοινῇ ὁμοφωνίᾳ τῶν μελῶν τῆς καθόλου ὀρθοδόξου ἡμῶν Ἐκκλησίας τὰς βάσεις, τὰ μέτρα καὶ τὰ μέσα τὰ ὡς ἄριστα κριθησόμενα.

Συναφῆ δὲ τῇ χριστιανικῇ ἐνότητι πρόκεινται καὶ τὰ περὶ τῶν ἀπὸ τῆς Ρωμικῆς Ἐκκλησίας οὐ πρὸ πολ-
λοῦ ἀποχωρησάντων δυτικῶν χριστιανῶν, οἵ τιν' προ-
σωνυμίας παλαιῶν καθολικῶν ἀναλαμβάνοντες καὶ λέγοντες
ἀποδέχονται τὰ ὑπὸ τῆς ἀδιαίρετου Ἐκκλησίας μέχρι
τοῦ Θ' περίπου αἰῶνος δεδομένα, καὶ τὰς τῶν ἐπὶ τὰ
ἁγίων καὶ πνευστικῶν οἰκουμενικῶν Συνόδων διατάξεις,
ἐκ τούτων ὡς ὄντες ἤδη ἐν τῇ καθόλου ὀρθοδόξῳ Ἐκ-
κλησίᾳ διακηρύττουσι καὶ τὴν μετ' αὐτῆς ἔνωσιν καὶ
κοινωνίαν ὡς περὶ τυπικῆς διακονίσεως ὑπολειπό-
μενον ἔργον ἐπιζητοῦσι. Καὶ ἐπαινετὸς μὲν πάντως
τῶν φιλοθέων τούτων χριστιανῶν ὁ θερμουργὸς τῆς
χριστιανικῆς ἀληθείας καὶ τῆς εὐαγγελικῆς ἀγάπης
ζῆλος, οὗ περ ἐμπεφορημένοι φαίνονται ὄντες ἐν τῇ
καλῇ αὐτῶν ἀγωνίᾳ, γνωστὰ δὲ τῷ χριστιανικῷ κό-
σμῳ αἱ τῶν συνεδρίων αὐτῶν διαγνώμαι καὶ πράξεις,
καὶ ἡ ἐν κατηχητικοῖς καὶ συμβολαίοις βιβλίοις δογ-
ματικῇ καὶ τελετουργικῇ διδασκαλίᾳ.

Ἐπειδὴ δὲ περὶ τῆς ὑπ' αὐτῶν ἐκφερομένης ὁμολο-
γίας τῆς πίστεως οὕτω σαφὴς τις καὶ κοινὴ πρυταν-
εύει ἐν ἡμῖν γνώμη, ἀλλὰ διαφόρως τὰ περὶ ταύτης
κρίνονται ὑπὸ τῶν εἴτε ἐγγύθεν τὰ κατ' αὐτοὺς γνόν-
των, εἴτε ἀποθεν ἐκμελετησάντων, ἡμετέρων ἐκκλη-
σιαστικῶν ἀνδρῶν, ὧν τινὲς μὲν περὶ τῆς ὁμολογίας
ταύτης ὡς ἐν σημείοις δογματικοῖς τῆς τελείας ὀρθο-
δόξιας οὐσιωδῶς ἔτι ἀπεχούσης ἀποφάνονται, τινὲς
δὲ τούναντίον ταύτην κρίνουσιν ὡς μὴ περιέχουσαν
διαφοράς οὐσιώδεις τὴν ἐνότητά τῆς πίστεως καὶ τὴν
ἐκκλησιαστικὴν κοινωνίαν κωλυούσας, ἀλλ' ὡς μονοῦ
συμπεπληρωμένην τὴν ὑπ' αὐτῶν ἀποδοχὴν τῆς ὅλης
ὕψιμου ὀρθοδόξου διδασκαλίας καὶ παραδόσεως,
καλὸν ἡγήσασθαι, ἵνα καὶ περὶ τούτου τοῦ σπουδαίου
μελετήματος ἐπικλεσώμεθα τὴν εὐσεβῆ καὶ φιλά-
δελφον γνώμην τῶν ἁγιοτάτων ὁμοδόξων Ἐκκλησιῶν,
εἴγε εὐκκριτον αὐταῖς δοκεῖ καὶ κατὰ τινὰ τρόπον
βουλευσασθαι τι ἀγαθὸν καὶ εὐπρόσδεκτον ἐπὶ τῷ
διευκολύνει τὴν πραγμάτωσιν τοῦ πρὸς τὴν μετ' ἡμῶν
τελείαν ἔνωσιν πόθου τῶν περὶ ὧν ὁ λόγος χριστιαν-
ῶν, ὡς εὐοίωνον ἀπαρχὴν τῆς ἐλπίζομένης καὶ ποθητῆς
παγκοσμίου χριστιανικῆς ἐνότητος.

Οὐχ ἥττονος προσοχῆς ἄξια λογιζόμεθα καὶ τὰ πε-
ρὶ κοινοῦ ἡμερολογίου ἀφ' ἱκανοῦ ἤδη χρόνου λεγόμενά
τε καὶ γραφόμενα, ἐν οἷς ἰδίᾳ τὰ προτεινόμενα συστή-
ματ' ἀποδοχῆς τοῦ ἀπ' αἰώνων κρατοῦντος ἐν
τῇ ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ Ἰουλιανοῦ ἡμερολογίου, ἢ
ἀποδοχῆς τοῦ Γρηγοριανοῦ, ἐκείνου μὲν ὡς ἐλλιπε-
στεροῦ ἐπιστημονικῶς, τούτου δ' ὡς ἀκριβεστεροῦ νο-
μιζομένων, καὶ περὶ τῆς κατ' ἀναγκάσαν ἀκολουθίαν

μεταστάσεως τοῦ καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικοῦ πασχα-
λίου. Καὶ ἐν ταῖς τοῦ θέματος τούτου μελέταις διχα-
ζομένως βλέπομεν τὰς παρὰ τοῖς εἰδικῶς ἐγκύψασιν
ἡμετέροις ὀρθοδόξοις κρατούσας γνώμας. Τινὲς μὲν γὰρ
τούτων τὸ ἐν ἡμῖν ἐκπαλαι παραδεδεγμένον ὡς μόνον
ἀρμόζον τῇ Ἐκκλησίᾳ κρίνουσι διὰ τὸ εἶναι πατροπα-
ράδοτον καὶ ἐκκλησιαστικῶς ἀνέκαθεν κεκυρωμένον,
ἡκιστα δ' ἀναγκάσαν τὴν τούτου μεταρρύθμισιν, ἀλλὰ
καὶ φευκτέαν μᾶλλον θεωροῦσι, διὰ λόγους, οὓς ἀνα-
πτύσσουσιν. ἔνιοι δ' ἀκρίβειαν χρονομετρικὴν ὅσον ἐνε-
στι πληρεστέραν, ἢ καὶ τὴν τοῦ ὁμοιομορφου κοινὴν
χρησιμότητα προβαλλόμενοι, ὑπέρμαχοι τοῦ τῶν δυ-
τικῶν ἡμερολογίου καὶ τῆς παρ' ἡμῖν εἰσαγωγῆς αὐ-
τοῦ ἀποφάνονται, συνηγορούντων αὐτοῖς, ὡς εἰκός, καὶ
τῶν ἐκ τῆς δυτικῆς Ἐκκλησίας ἐπὶ προσδοκίᾳ ἴσως
ἐνδεχομένων θρησκευτικῶν κατὰ τὰς ἰδίᾳς αὐτῶν ἐπό-
ψεις ὠφελειῶν. Οὕτω δ' ἐπιτεινομένης ἐν ταῖς ἡμέραις
ἡμῶν τῆς συζητήσεως, καθ' ἣν ἐκατέρωθεν ἐμμόνως
προτάσσονται ποικίλοι καὶ σπουδῆς ἄξιοι ἰσχυρισμοί,
πρὸς τε τὴν ἐπιστήμην καὶ τὴν θρησκείαν ταυτοχρόνως
ἀναφερόμενοι, ἐν ᾧ συνάμα ἐν τισι τῶν ὀρθοδόξων χω-
ρῶν ἔφεσις τις ἐκδηλοῦται προσχωρήσεως εἰς τὴν γνώ-
μην τῆς τοῦ καθ' ἡμᾶς ἡμερολογίου μεταλλαγῆς, ἢ
τινος αὐτοῦ διαρρύθμισεως, πρόσφορον ἐπίσης ἡμῖν
δοκεῖ, ἅτε δὴ τοῦ ζητήματος τούτου σὺν τῇ ἐπιστη-
μονικῇ μορφῇ προφανῇ ἔχοντος σημασίαν ἐκκλησια-
στικὴν, διαμείψασθαι πρὸς ἀλλήλας τὰς ἀγίας ὀρθο-
δόξους Ἐκκλησίας σχετικὰς ἀνακοινώσεις ἵνα καὶ πε-
ρὶ τούτου διαμορφωθῇ κοινὸν ἐν αὐταῖς φρόνημα,
μία δὲ γνώμη καὶ ἀπόφασις τῆς καθόλου ὀρθο-
δόξου Ἐκκλησίας, ἢ μόνῃ ἀπόκειται ἡ περὶ τούτου
κρίσις καὶ ἡ ἐξεύρεσις, ἐν ἀνάγκῃ, τρόπου συνδυάζον-
τος κατὰ τὸ ἐφικτὸν τὴν ἐπιζητούμενην σχετικὴν ἐ-
πιστημονικὴν ἀκρίβειαν πρὸς τὴν ποθομένην τήρησιν
καθιερωμένων ἐκκλησιαστικῶν ὁρισμῶν.

Ταύτην τοίνυν τὴν ἐπὶ τῶν προεκτεθέντων σημείων
ἀνταλλαγὴν σκέψεων ὡς ἀπτήν ἐνδεικνύν πνευματικῆς
καὶ πραγματικῆς ἐπικοινωνίας καὶ ὡς συνεκτικὴν τῆς
ἐν πᾶσι κοινοῖς ζητήμασι τηρητέας ἐνότητος ἢ καθ'
ἡμᾶς τοῦ Χριστοῦ Μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ τὰ μάλιστα ἀ-
νύσιμον τῇ ὀρθοδόξῳ κρίνουσα, χρηστὰς τρέφει ἐλπί-
δας, ὅτι ἡ ἀδελφικὴ αὐτῆς ἡδε φροντίς καὶ παράκλησις
πρὸς ὅσα καὶ εὐαγγελικὰ κατατείνουσα τέλη, συμπαθῇ
ἔξει ἀπήχησιν ἐν τῇ καρδίᾳ τῶν γερασμίων ἐν Χρι-
στῷ ἀδελφῶν καὶ συναينوῦσαν εὐρήσει τὴν φιλαδελφίαν
αὐτῶν πρὸς ἀνακοίνωσιν τῆς περὶ ἐκάστου γνώμης τῶν
ὧν θεοφιλῶς προίστανται Ἐκκλησιῶν. Φρονοῦμεν δ'
ἔτι, ὅτι, σὺν τοῖς ἀπὸ τῶν ἀμοιβαίων ἀνακοινώσεων

ἐλπίζομένοις κοινοῖς ὠφελήμασι, μαρτυρηθήσεται τῷ κόσμῳ καὶ αἰῶσις ἡ ἐν τῇ ἀγίᾳ τοῦ Χριστοῦ ὀρθοδόξῳ Ἐκκλησίᾳ ἐνυπάρχουσα ἰσχυρὰ ἠθικὴ δύναμις, ἥς πηγὴ μὲν ἡ ἀναλλοιώτως διακκατεχομένη ἀλήθεια, ἰσχυρὸς δὲ μοχλὸς ἡ ἀρρήκτος πρὸς ἀλλήλας ἐνότης τῶν ἐπὶ μέρους Ἐκκλησιῶν. Ἐπὶ τοιαύταις ἐλπίσι καὶ πεποιθήσεσιν, ἃς στηρίζομεν εἰς τὸν ὑπὲρ τῆς εὐκλείας καὶ τῆς εὐσταθείας τῶν ἀγίων τοῦ Θεοῦ Ἐκκλησιῶν ἑν-θεον ζῆλον τῶν διεπόντων ταύτας γερασμίων προέδρων καὶ ἀγιωτάτων Συνόδων, ἐκ κέντρου καρδίας δεόμεθα πρὸς Κύριον, ἵνα σώζῃ καὶ σκέπῃ ὑπὸ τὴν ἁμυχὸν αἰγίδος αὐτοῦ τὸ καθόλου πλήρωμα τῶν ὀρθοδόξων πιστῶν, ἐπιδαψιλεύῃ δὲ τῇ ὑμετέρᾳ λίαν ἡμῖν περιποθήτῳ καὶ περισπουδάζῳ Μακαριότητι καὶ Σεβασμιότητι βίον πανόλβιον, ὑγιεινὸν καὶ μακροχρόνιον.

α η β'. Ιουνίου ιβ'.

† Ὁ Κωνσταντινουπόλεως Ἰωακείμ.

† Ὁ Ἐφέσου Ἰωακείμ — Ὁ Προύδης Ναθαναήλ —

† Ὁ Νεοκαισαρείας Ἀλέξανδρος — Ὁ Ἰκονίου Ἀθανάσιος — Ὁ Σμύρνης Βασίλειος — Ὁ Χίου Κωνσταντῖνος — Ὁ Βάρνης Πολύκαρπος — Ὁ Ξάνθης Ἰωακείμ — Ὁ Βοδενῶν Νικόδημος — Ὁ Λιτίτσης Νικηφόρος — Ὁ Ἡλιουπόλεως Ταράσιος — Ὁ Καλλιουπόλεως Ἱερώνυμος.

ΤΟ ΑΓΙΟΝ ΜΥΡΟΝ

Ἀπὸ τῆς δευτέρας τῆς παρούσης Μ. ἐβδομάδος ἀρξαμένη συνετελέσθη χθὲς τὴν πρωΐαν ἡ κατασκευὴ καὶ ἡ εὐλογία τοῦ ἁγίου Μύρου ἐν πολλῇ συρροῇ εὐσεβῶν χριστιανῶν.

Τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ δευτέρᾳ, μετὰ τὸ πέρας τῆς ἐν τῷ πατριαρχ. ναῷ λειτουργίας τῶν προηγουμένων, ἡ Α.Θ.Π. ὁ οἰκουμ. πατριάρχης ἐξελθὼν τοῦ ναοῦ μετὰ τῶν ἐκκλησιασθέντων ἀρχιερέων, προηγουμένων τῶν ἑξαπτερύγων, καὶ τῶν ἱεροψαλτῶν, ψαλλόντων τὰ νενομισμένα τροπάρια, εἰσῆλθεν εἰς τὴν ἐπὶ τούτῳ ἄρτι στηθεῖσαν εὐρύχωρον στοὰν, ἥς ἐντὸς, δεξιόθεν καὶ ἀριστερόθεν τῷ εἰσιόντι, ἐτοποθετήθησαν ἀνὰ τρεῖς οἱ ὠρισμένοι διὰ τὴν ἔψηνσιν τοῦ ἁγίου Μύρου λέβητες. Ψαλέντος τοῦ ἁγιασμοῦ, ἡ Α. Θ. Π. ἐρράντισε κατὰ πρῶτον δι' αὐτοῦ τοὺς λέβητας καὶ πᾶν τὸ διὰ τὸ ἅγιον Μύρον ὠρισμένον ὑλικὸν, καὶ εἶτα, ψαλλομένων τῶν πρὸς τοῦτο ἱερῶν ᾠσμάτων, νύλογήθησαν δύο δοχεῖα περιέχοντα ἔλαιον καὶ οἶνον καὶ κατόπι πάντα τὰ λοιπὰ ἀρώματα. Μεθ' ὃ, ὁ παναγ. οἰκουμ. πατριάρχης κρατῶν μικρὸν δοχεῖον ἐλαίου, εἶτα

δ' ἕτερον οἶνον καὶ ἕτερα περιέχοντα ἀρώματα, ἐνέχεεν ἐξ αὐτῶν ἐν ἐκάστῳ τῶν λεβήτων, μεθ' ὃ διὰ τρικηρίου ἀνῆλθε τὰς ὑπὸ τοὺς ἐξ λέβητας πυρὰς καὶ οὕτως ἤρξατο ἡ ἔψηνσις.

Εἶτα, πρὸ τοῦ ἐντὸς τῆς στοᾶς εἰκονοστασίου, ἤρξατο ἡ ἀνάγνωσις τῶν ἱερῶν Εὐαγγελίων, τοῦ μὲν παναγ. οἰκουμ. πατριάρχου ἀναγνόντος τὸ Α' κεφάλαιον τοῦ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγελίου, τῶν δὲ σεβασμ. μητροπολιτῶν Ἐφέσου, Νεοκαισαρείας, Ἰκονίου, Ξάνθης, Δυρραχίου, Βοδενῶν, Κασσανδρείας, Λιτίτσης, Ἡλιουπόλεως καὶ Καλλιουπόλεως ἀναγνόντων τὰ ἀκόλουθα κεφάλαια. Κατόπι τῇ δευτέρᾳ καὶ τῇ τρίτῃ, ἡ ἀνάγνωσις τῶν Εὐαγγελίων ἐξηκολούθησε γινομένη ὑπὸ τῶν σχολαζόντων μητροπολιτῶν καὶ τῶν ἱερέων τοῦ τε πατριαρχ. ναοῦ καὶ τῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς λαβόντος μέρος εἰς τὴν ἀνάγνωσιν καὶ τοῦ πανοσ. ἀρχιμανδρίτου τῆς ρωσικῆς πρεσβείας κ. Ἰωνᾶ, μετὰ τοῦ διακόνου αὐτοῦ κ. Νικολάου Μαχρώφ.

Τῇ τρίτῃ, μετὰ τὴν προηγουμένην, ἀνεγνώσθησαν ὑπὸ τε τῆς Α. Θ. Π. καὶ τῶν παρευρεθέντων μητροπολιτῶν κεφάλαιά τινα τοῦ κατὰ Μάρκον Εὐαγγελίου, τῇ δὲ τετάρτῃ, συμπληρωθείσης τῆς ἐψήσεως, ἐκενώθη ἀπὸ τῶν λεβήτων εἰς τὰ χάλκινα δοχεῖα τὸ κατασκευασθὲν μύρον.

Χθὲς δὲ ἐγένετο ἡ εὐλογία τοῦ παρασκευασθέντος ἁγίου χρίσματος ὑπὸ τῆς Α. Θ. Π. τοῦ οἰκουμ. πατριάρχου, λαβόντων μέρος εἰς τὴν ἱερὰν τελετὴν τῶν σεβασμ. μητροπολιτῶν Ἐφέσου, Νεοκαισαρείας, Ἰκονίου, Σμύρνης, Ξάνθης, Δυρραχίου, Βοδενῶν, Κασσανδρείας, Λιτίτσης, Ἡλιουπόλεως καὶ Καλλιουπόλεως παρόντων ἐν τῇ τελετῇ τοῦ τε Ἐξ. πρεσβευτοῦ τῆς Σερβίας καὶ τοῦ ἐξοχωτάτου Μ. λογοθέτου. Τοῦ ὁρθρου ψαλέντος, ἡ Α.Θ.Π. σὺν τοῖς συνιερουργοῖς κατῆλθεν ἐν τῇ στοᾷ καὶ, ψαλλομένων τῶν ἐπὶ τούτῳ ἱερῶν ᾠσμάτων, ἤρθησαν τὰ ἐκ χαλκοῦ μεγάλα δοχεῖα, κρατούμενα ὑπὸ δύο ἱερέων ἕκαστον προσελθόντων ἐκ τῶν ἐνοριῶν τῆς Ἀρχιεπισκοπῆς, καὶ ἐτέθησαν πρὸ τῆς ἀγίας προθέσεως, ἃ κατὰ τὴν εἴσοδον τῶν τιμίων Δώρων, προηγηθέντα τούτων, εἰσεκομίσθησαν διὰ τῆς ὡραίας πύλης τεθέντα πέριξ τῆς ἀγίας τραπέζης. Μετὰ τὸν ἁγιασμὸν τῶν τιμίων Δώρων ἐγένετο ἡ εὐλογία τοῦ ἁγίου Μύρου κατὰ τὴν ἐπὶ τούτῳ τυπικὴν διάταξιν. Μετὰ τὴν θεῖαν λειτουργίαν, ὁ οἰκουμ. πατριάρχης μετὰ τῶν ἀρχιερέων

κρατούντων τὰ ἀργυρὰ δοχεῖα (τῶν σεβασμ. Ἐφέσου καὶ Νεοκαισαρείας κρατούντων τὰ ἀλάβαστρα τοῦ μύρου) καὶ τῶν πρεσβυτέρων φερόντων τὰ χάλκινα, ἐν ἀνὰ δύο ἱερεῖς, μετέβησαν εἰς τὴν μυροθήκην, ἐνθα ἀπεθυσανρίσθησαν πάντα τὰ δοχεῖα τοῦ εὐλογηθέντος ἁγίου Μύρου.

Ἐπὶ τούτῳ παρέχομεν χρῆσιμους τινὰς εἰδήσεις περὶ τῆς ἱερᾶς ταύτης τελετῆς, πῶς ἐγένετο κατὰ καιροῦς, προστιθέντες καὶ πᾶν τὸ συμφύε:

Ὁ ἀρχαιότερος τύπος ἡ διάταξις τῆς τοῦ ἁγίου Μύρου παρασκευῆς καὶ καθιερώσεως εὑρηται παρὰ τῷ Goar ἐν τῷ πολυτιμῷ αὐτοῦ Εὐχολογίῳ, ἐν σελ. 503 καὶ 502 τῆς ἐκδόσεως τοῦ 1730. Παρόμοιός τις τῇ τοιαύτῃ παλαιᾷ διατάξει τύπος εὑρηται ἐκδοδεμένος ἐν πᾶσι τοῖς παλαιοῖς ἑλληνικοῖς Εὐχολογίοις τοῖς ἐν Βενετίᾳ, τίποις Γλυκὺ καὶ Σάρου καὶ Θεοδοσίου ἀπὸ τῆς ΙΖ' μέχρι τῆς ΙΘ' ἑκατονταετηρίδος ἐκδοδεμένοις· ὁ αὐτὸς δ' ἔμεινεν ἀπὸ τοῦ 1545, ὅτε, φροντίδι Νικολάου τοῦ Σοφianoῦ, ἐξεδόθη τὸ δεύτερον (;) ἑλληνιστὶ καὶ ὑπὸ ἑλληνος τὸ τῆς Ἐκκλησίας Εὐχολόγιον. Τὸν ἀρχαιότερον τοῦτον τύπον βλέπει ὁ ἀναγνώστης ἐνταῦθα ὑπὸ στοιχεῖον Α' μεταγεγραμμένον ὑπὸ Goar ἀπὸ παλαιφάτων κωδίκων χειρογράφων.

Ὑπὸ τὸ στοιχεῖον Β' ἐκδίδομεν νεωτέραν διάταξιν, προδήλως ἀναγομένην εἰς τοὺς μετὰ τὴν ἄλωσιν χρόνους. Γ' δὲ διάταξις τάττεται ἡ πρὸς χρῆσιν τῶν ἐν τοῖς ἀνατολικοῖς Πατριαρχείοις ἐπιστατούντων ἐν τῇ κατασκευῇ τοῦ ἁγίου Μύρου· εἰς τὴν Γ' ταύτην διάταξιν, λεπτομερῶς πῶς ἀναλύουσιν τὰς ἐπὶ κατασκευῇ ὁδηγίας, ὀφείλομεν ἐπιστῆσαι σύντονον τὴν προσοχὴν τῶν περὶ τὴν καθ' ἡμᾶς ἐκκλησιαστικὴν Ἱστορίαν ἀσχολουμένων, κυρίως δ' ἐπὶ σημείων τινῶν, ἃ προχείρως δυνάμεθα ἵνα ὑποδείξωμεν αὐτοῖς καὶ παντὶ ὀρθοδόξῳ, ἀπὸ παραδόσεως γινώσκοντί τι, τὰπορούμενα λῦσαι δυνάμενον.

Οὕτω κατὰ τοὺς ἀρχαιότερους, χρόνους παρατηροῦμεν ὅτι πλέον τῶν τεσσάρων ἡμερῶν ἡ «ἐμψησις» τοῦ ἁγίου Μύρου διήρκει, ἀρχομένη ἀπὸ τοῦ σαββάτου τοῦ Λαζάρου, ἐνῶ τὸ τυπικόν, ὅπερ ἦν ἐν χρήσει παρὰ τῇ τῶν κάτω χρόνων Ἐκκλησίᾳ, διατάττει ἵνα διαρκῇ τρεῖς ἡμέρας ἡ ἐμψησις, Μ. δευτέραν, Μ. τρίτην καὶ Μ. τετάρτην· παρατηρήσεως ἄξιον ὅτι ἐντὸς δύο λεβήτων ἐδράζοντο χωριστὰ τὸ ἔλαιον καὶ ὁ οἶνος, ἵσως

τὴν πρώτην ἡμέραν. Ἐπίσης σημειωτέον ὅτι ἐντὸς τῶν λεβήτων, ἐπὶ τῶν χρόνων τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας, ἦν κεχαραγμένον ἐν ταῖς παρειαῖς σημεῖον τι, εἰς ὃ ἔδει ἵνα προσέχωσιν οἱ ἐπὶ τούτῳ τεταγμένοι ὑπηρέται, μὴ τὸ ἔλαιον ἐν τῷ βρασμῷ κοχλάσαν ἐκχυθῇ.

Ἐπὶ τῶν βυζαντινῶν αἰώνων τὴν ἐπὶ τοῦ ἁγίου Μύρου, δὴλα δὴ τῆς τούτου κατασκευῆς, ἐπιστάσιαν φαίνεται ἔχων ὁ μέγας σκευοφύλαξ, ὅστις ἦναπτε τὴν ὑποκάτω τῶν λεβήτων (κακάβων) πυρὰν, ἐκτελῶν ὁ σήμερον ὁ πατριάρχης ἔργον, μεθ' ὃ, ἀπερχομένου τούτου, βλέπομεν, κατὰ τὴν τυπικὴν διάταξιν, ἐπιστατοῦντας τοὺς χαρτουλαρίους· διότι τὴν τεχνικὴν ἐπίστασιν καὶ φροντίδα εἶχεν ὁ μαῖστωρ, αὐτὸς ὀρίζων καὶ τὸ ποσὸν καὶ τὸ ποιὸν τῶν ἐμβαλλομένων ἐν τοῖς κακάβοις εἰδῶν· ὁ μέγας σκευοφύλαξ, ἐξάρχων τῆς ἱερᾶς τελετῆς, αὐτὸς νυλόγει καὶ τὴν τοῦ ἔργου συμπλήρωσιν, τῇ πρώτῃ τῆς ἁγίας καὶ μεγάλης τρίτης.

Χρῦσανθος ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων ὁ Νοταρᾶς, ὁ γράψας τὸ Συνταγμάτιον περὶ τῶν τῆς Ἐκκλησίας ὀφθικίων, ἀρχοντικίων καὶ κληρικῶν, παλαιὰς τινὰς περὶ τούτων εἰδήσεις συναγαγὼν καὶ ταύτας εἰκῇ κατασπεύρας ἐν τῷ βιβλίῳ τούτῳ, οὐδὲν ἐσημείωσε περὶ τοῦ τοιούτου προορισμοῦ τοῦ σκευοφύλακος, ὅστις εἶχεν, ἐπὶ τῶν βυζαντινῶν χρόνων, τὴν ἐπιστάσιαν καὶ φροντίδα τῶν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας σκευῶν· οὐδὲν ἐσημείωσεν ὡσαύτως περὶ χαρτουλαρίων· περὶ δὲ θεωρῶν ὅτι φύλακες ἦσαν καὶ οὗτοι τῶν ἱερῶν τῆς Ἐκκλησίας σκευῶν καὶ ἐπόπται τῆς ἐν ταῖς τελεταῖς εὐταξίας. Ἀπλῶς δὲ σημειοῖ καὶ ξηρῶς περὶ τοῦ ὀφθικίου τοῦ μυροδότου.

ἀλλὰ περὶ μυροδότου πᾶσα ἐν Βενετίᾳ γενομένη τοῦ Μεγάλου Εὐχολογίου ἐκδοσις τὰ αὐτὰ γράφει, καὶ τούτων πλέον οὐδὲν ὁ Χρῦσανθος· ὅτι ὁ μυροδότης, φυλάσσων τὸ ἅγιον Μῦρον, δίδει ἐξ αὐτοῦ ὅπου ἂν ὁ ἀρχιερεὺς αὐτὸν διατάξῃ· δὴλον οὖν ἐπηγγέλλετο τὸ ἔργον, ὃ σήμερον διεξάγει παρ' ἡμῶν ὁ μέγας ἐκκλησιαρχης.

Κυριώτατος ὅμως ὑπηρέτης ἐν τῇ κατασκευῇ τοῦ ἁγίου Μύρου παρὰ βυζαντινοῖς ἦν ὁ μαῖστωρ. Μυρεψὸν οἱ μακάριοι ἐκεῖνοι χρόνοι τέλεον ἠγνόουν κατὰ τὴν «ἐμψησιν» τοῦ ἁγίου Μύρου. Μυρεψὸν ἤκουσαν οἱ πατέρες ἡμῶν πρὸ δύο γενεῶν ὀνομαζόμενον ὃν οὐδέποτε οἱ πατριάρχαι οἱ κατὰ τοὺς βυζαντινοὺς αἰῶνας ἀκμάσαν-

τες ἐχειροθέτησαν ἢ ὡς κληρικὸν τῆς Ἀγίας Σοφίας ἢ ὡς ἄρχοντα καὶ κληρικὸν τῆς αὐλῆς τῶν αὐτοκρατόρων· ἴσως ἀρχαιολόγου τινὸς πατριάρχου, πολλὰ διορθοῦν θέλοντος, ἦν ἐπίνοια ἢ τοιαύτη ὀνομασία, ἄγνωστος καὶ τῷ Χρυσάνθῳ καὶ τῷ Βαλσαμῶνι καὶ τῷ Ζωναρᾷ καὶ τοῖς πατρῶσιν αὐτοῖς τῆς ἀγίας ἐν Τρούλλῳ Πενθέκτης Συνόδου. Τὰ ἐργαστήρια τῶν μυρεψῶν παρὰ τοῖς βυζαντινοῖς ἡμῶν πατρῶσιν εἶχον διάφορον τὸν προορισμὸν, πάντῃ τῶν τοῦ κλήρου καθηκόντων ἀλλότριον, δι' ὃ καὶ Λουκάς ὁ ἀγιώτατος οἰκουμενικὸς πατριάρχης ὁ Χρυσόβεργης ἀπηγόρευσε τοῖς κληρικοῖς τὸ διατηρεῖν καὶ διευθύνειν ἐργαστήρια μυρεψικὰ, καθὰ μαρτυρεῖ Θεόδωρος ὁ Βαλσαμῶν ἐν ἐρμηνείᾳ τοῦ ΙΣΤ' κανόνος τῆς ἀγίας ἐν Καρθαγένη Συνόδου. Ὁ ἀναγινώσκων τὸν ΕΗ' κανόνα τῆς Πενθέκτης καὶ τινὰς ἔχων γνώσεις περὶ τῆς ἱατρικῆς τῶν βυζαντινῶν βλέπει ὅτι οὐδεὶς μυρεψὸς εἶχε χώραν ἐν τῇ κατασκευῇ τοῦ ἁγίου Μύρου.

Μαῖστορας σήμερον γινώσκουμεν τοὺς ἀρχιδασκάλους ἢ σχολῶν ἐπιστημῶν καὶ γραμμάτων, ὅσαι ὑπὸ τὴν προστασίαν τῆς βυζαντινῆς αὐλῆς ὑπῆρχον ἐν τῇ τότε, τῇ καὶ νῦν, πρωτεύουσῃ τοῦ κράτους, ἢ τοὺς προεξάρχοντας ὁμίλου τεχνιτῶν· γινώσκουμεν μαῖστορας σχολῶν μεγάλων κατὰ τὴν ΙΑ' ἑκατονταετηρίδα, γινώσκουμεν μαῖστορα μουσικῶν, καὶ μαῖστορα μεταξὺ τῶν γινωσκόντων τὴν «ἐμψυσιν» τῶν φαρμάκων.

Ὁ μαῖστωρ, ἐν τῇ τοῦ ἁγίου Μύρου κατασκευῇ, καθόριζε τό τε ποσὸν καὶ τὸ ποιὸν, ὡς εἶδομεν, τῶν ἐμβαλλομένων ἐν τοῖς κακάβοις εἰδῶν· ἐκ τούτου δὲ συμπεραίνει τις ὅτι οὐκ ἦσαν καθωρισμένα μίτε ποσὸν, μίτε ποιὸν ἐλαίων καὶ βαλσάμων καὶ ἀρωμάτων. Ἐν τοῖς ἐν Βενετία τύποις ἐκδεδομένοις Εὐχολογίοις ὁ αὐτὸς πάντοτε καὶ διαρκῶς ἀναγράφεται κατάλογος ἀρωμάτων καὶ βαλσάμων, κατ' ἀτυχίαν δὲ, καὶ αὐτὸ τὸ κατὰ τὸ 1803 ἐκδοθὲν ἐκ τοῦ πατριαρχικοῦ τυπογραφείου Κωνσταντινουπόλεως Εὐχολόγιον οὐδὲν πλέον λέγει. Τῷ 1879, πατριαρχοῦντος Ἰωακείμ τοῦ ἀπὸ Θεσσαλονίκης, συντάχθη κατάλογος εἰδῶν μετ' ἐπιστημονικῆς ἀκριβείας, ὃς καὶ μετὰ ἐνδεκαετίαν ἐξεδόθη τύποις ἐκ τοῦ ἡμετέρου πατριαρχικοῦ τυπογραφείου, τῷ 1890, ἐν μεγάλῳ σχήματι, ἀλλ' εἰς ἀντίτυπα πεντῆκοντα, ἐν φυλλάδι περιεχούσῃ τὴν ὅλην Ἀκολουθίαν τῆς τελετῆς τοῦ ἁγίου Μύρου.

Μετὰ τὰ ὀλίγα ταῦτα, ὁ ἀναγνώστης ἔχει νῦν ὑπ' ὄψιν τὰς τρεῖς τυπικὰς διατάξεις, περὶ ὧν ἐν ἀρχῇ τοῦ παρόντος κεφαλαίου εἵπομεν:

Α'

Εὐχὴ ἥγουσιν ποίησις μύρου γινομένου τῇ ἁγίᾳ πέμπτῃ τῆς μεγάλης ἐβδομάδος ὑπὸ μόνου ἐπισκόπου.

Γινομένης ἀκολουθῶς πάσης τῆς ἱερᾶς λειτουργίας, καὶ εἰσαγομένων τῶν ἁγίων δώρων ἐν τῇ θείᾳ τραπέζῃ, ἄγεται σὺν αὐτοῖς ἔμπροσθεν ὑπὸ πρεσβυτέρου καὶ τὸ μῦρον, καὶ ἀποτίθεται καὶ αὐτὸ ἐν τῇ θείᾳ τραπέζῃ πλησίον τοῦ πρώτου δίσκου ἐξ εὐωνύμων, καὶ ποιεῖ πᾶσαν τὴν ἁγίαν ἀναφορὰν ὁ ἀρχιερεὺς, ἕως τοῦ ἐκφωνῆσαι· «Καὶ ἔσται τὰ ἐλέη τοῦ μεγάλου Θεοῦ καὶ Πατρός». Μετὰ δὲ τὸ Ἀμήν, οὔτε τῶν πυλῶνων ἢ ἀνοιξίς γίνεται, οὔτε ὁ διάκονος ἀρχεται ὁ ἀνελθὼν ἐν τῷ ἁμβωνί ποιῆσαι τὴν μέσσην εὐχήν· ἀλλὰ σιωπῆς οὔσης, ἀνίσταται ὁ ἀρχιερεὺς, καὶ τοῦ ἀρχιδιακόνου ἐν τῷ θείῳ ἱερατείῳ λέγοντος Πρόσχωμεν, ἀνέρχεται εἰς τὴν κρηπίδα τοῦ θείου θυσιαστηρίου, καὶ σφραγίζει τὸ μῦρον τρίς, καὶ πάλιν κατέρχεται, κλινόμενος ἀρχεται τῆς εὐχῆς οὕτως·

Κύριε τοῦ ἐλέους καὶ πατὴρ τῶν φώτων, παρ' οὗ πᾶσα δόσις ἀγαθῇ, καὶ πᾶν δώρημα τέλειον δίδεται· παράσχου ἡμῖν τοῖς ἀναξίοις χάριν εἰς τὴν διακονίαν τοῦ μεγάλου τούτου καὶ ζωοποιῶ μυστηρίου, ὡς ἔδωκας Μωϋσεὶ τῷ πιστῷ σου θεράποντι, καὶ τῷ δούλῳ σου Σαμουὴλ, καὶ τοῖς ἁγίοις σου ἀποστόλοις, καὶ κατὰπεμψον τὸ πανάγιόν σου Πνεῦμα ἐπὶ τούτῳ τῷ μύρῳ· ποιήσον αὐτὸ χρίσμα βασιλικόν, χρίσμα πνευματικόν, ζωῆς φυλακτήριον, ἁγιαστικόν ψυχῶν καὶ σωμάτων, ἔλαιον ἀγαλλιάσεως, τὸ προοδεῦσαν μὲν ἐν νόμῳ, ἐκλάμψαν δὲ ἐν τῇ καινῇ διαθήκῃ· ἐν ᾧ ἔχρισαν ἱερεῖς καὶ ἀρχιερεῖς, προφῆτας, καὶ πάντας τοὺς διὰ λουτροῦ παλιγγενεσίας ὑπ' αὐτῶν καὶ τῶν καθεξῆς ἐπισκόπων καὶ πρεσβυτέρων ἀναγεννηθέντας ἕως τῆς σήμερον. Ναὶ, δέσποτα Θεὲ παντοκράτορ, ἀνάδειξον αὐτὸ, τῇ ἐπιφοιτήσει τοῦ ἁγίου καὶ προσκυνητοῦ σου Πνεύματος, ἔνδυμα ἀφθαρσίας, καὶ σφραγίδα τελειοποιῶν, ἐντυποῦσαν τοῖς τὸ θεῖόν σου λουτρὸν δεχομένοις τὴν θείαν

σου ὀνομασίαν, καὶ τοῦ μονογενοῦς σου Υἱοῦ, καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος, εἰς τὸ εἶναι αὐτοὺς ἐνώπιόν σου γνωστοὺς, οἰκείους καὶ πολίτας, δούλους σου καὶ παιδίσκας, ἡγιασμένους ψυχῇ καὶ σώματι, ἀπηλλαγμένους πάσης κακίας, καὶ πάσης ἁμαρτίας λευτρωμένους, τῇ περιβολῇ τοῦ ἐνδύματος τῆς ἀχράντου σου δόξης ἐπιγινώσκεσθαι διὰ τῆς ἁγίας ταύτης σημειώσεως ὑπὸ τῶν ἁγίων ἀγγέλων καὶ ἀρχαγγέλων, καὶ ὑπὸ πάσης ἐπουρανίου δυνάμεως, καὶ φοβεροὺς πᾶσιν ὑπάρχειν τοῖς πονηροῖς καὶ ἀκαθάρτοις δαίμοσιν, ἵνα ᾧσι λαὸς περιούσιος, βασιλείου ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, ἐσφραγισμένους διὰ τοῦ ἀχράντου σου μυστηρίου τούτου, καὶ τὸν Χριστόν σου ἐν ταῖς καρδίαις αὐτῶν, εἰς κατοικητήριον σοῦ τοῦ Θεοῦ καὶ Πατρὸς ἐν ἁγίῳ Πνεύματι.

Εἰτα ἀνιστάμενος ἐκφωνεῖ· Ὅτι ἅγιος εἰ ὁ Θεὸς ἡμῶν καὶ ἐν ἁγίοις ἐπαναπαύῃ, καὶ σοὶ τὴν δόξαν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι, νῦν καὶ ἀεὶ καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

Καὶ μετὰ τὸ Ἀμήν, λέγει· Εἰρήνη πᾶσι. Καὶ τοῦ ἀρχidiaκόνου λέγοντος· Τὰς κεφαλὰς ὑμῶν τῷ Κυρίῳ κλίνετε· ἐπεύχεται ὁ ἱερεὺς καὶ λέγει

Σοὶ τῷ Θεῷ τῶν ὅλων καὶ βασιλεῖ τὸν αὐχένα τῆς καρδίας εὐχαριστοῦντες ἐκκλινάμεν, ἀνθ' ὧν ἀζίους ὄντας ἡμᾶς διακόνους γενέσθαι τῶν θείων σου τούτων κατηξίωσας μυστηρίων, καὶ τὸν ἔλεον κηρύττομεν, ὃν ἐφ' ἡμᾶς πλουσίως ἐξέχεας, δέξασθαι τὸν ἁγιασμόν παρὰ σοῦ, ὡς μῦρον ἐπὶ κεφαλῇς ἱκετεύομεν· διότι μῦρον ἐκκενωθὲν ὄνομα τῷ μονογενεῖ σου Υἱῷ Χριστῷ τῷ Θεῷ ἡμῶν, ἐν ᾧ σύμπας ὁ κόσμος ἐνωδιάζεται ὅσος ὁρατὸς, καὶ ὅσος ἀόρατος. Σὺ γὰρ προσκυνητὸς ὑπάρχεις καὶ δεδοξασμένος καὶ σοὶ τὴν δόξαν καὶ προσκύνησιν ἀναπέμπομεν, τῷ Πατρὶ καὶ τῷ Υἱῷ, καὶ τῷ ἁγίῳ Πνεύματι· νῦν καὶ ἀεὶ, καὶ εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων.

Β'

Περὶ τῆς τοῦ μεγάλου μύρου κατασκευῆς ἐν τῇ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ Κωνσταντινουπόλεως.

Ἐντὸς τῆς μεγάλης τεσσαρακοστῆς συνάγεται τὰ εἶδη, καὶ ἀπὸ τῆς δευτέρας τῆς ἐβδομάδος τῶν βαΐων κοπανίζεται καὶ κοσκινίζεται

τῷ δὲ σαββάτῳ τοῦ Λαζάρου καὶ τῇ κυριακῇ τῶν βαΐων ἀποκομίζεται εἰς τὸν τεταγμένον τόπον, ἐν ᾧ μέλλει ἡψηθῆναι τὸ μῦρον, καὶ τὸ μὲν ἔλαιον εἰσάγεται εἰς τὸ κακάβιον καὶ σταθμίζεται, ὅποσον ἐστίν· ἀπὸ δὲ τοῦ οἴνου εἰσάγεται εἰς τὸ ἕτερον κακάβιον ὅσον δέκα μέτρα· ἐμβάλλονται δὲ καὶ ἀπὸ τῶν βοτανῶν ταῦτα· μυρσίνης φύλλα, δάφνης, δεινδρολιβάνου, σαμψύχου, κόστου, βαλσάμου, καὶ βράζει μετ' αὐτῶν· καὶ ὅταν γένηται ἱκανὴ ἡ βράσις αὐτῶν, ἐμβάλλεται ὁ οἶνος καὶ σακκελίζεται, καὶ ἐμβάλλεται εἰς τὸ μέγα κακάβιον, ὅπου λέγεται εἶναι τὸ ἔλαιον.

Τῇ δὲ μεγάλῃ δευτέρᾳ τὸ πρῶτ' ἐτοιμάζεται παρὰ τῶν ὑπηρετῶν κάτωθεν τοῦ κακαβίου φρύγανα, πρὸς ἄναψιν τοῦ πυρὸς ἐπιτήδεια· καὶ πληρωθέντος τοῦ ὀρθρου, εἰσέρχεται ἐκεῖ ὁ πατριάρχης μετὰ τῶν κληρικῶν καὶ τοῦ λαοῦ.

Καὶ γίνεται εὐλογητὸς παρ' αὐτοῦ, καὶ λέγεται Ὁ ἅγιος ὁ Θεὸς τρίς· καὶ Παναγία Τριάς· μετὰ τοῦ Πάτερ ἡμῶν, καὶ τὸ τροπάριον τῆς ἡμέρας, καὶ τὸ κοντάκιον, καὶ ἀπόλυσις.

Τούτων δὲ ψαλλομένων, θυμιᾷ ὁ πατριάρχης σταυροειδῶς τὸ κακάβιον.

Εἰτα λαμβάνει λαμπάδα ἡμμένην καὶ ἀνάπτει τὰ ὑποκάτωθεν τοῦ κακαβίου φρύγανα, καὶ αὐτὸς καὶ ὁ λαὸς ἅπας ἐξέρχονται· οἱ δὲ εἰς τοῦτο τεταγμένοι ἀνάπτουσι πυρὰν ὅση εἶναι ἀρκετὴ πρὸς ἔψησιν τοῦ ἐλαίου· βράζουσι δὲ καὶ τὸ ἕτερον κακάβιον μετὰ τοῦ οἴνου καὶ τῶν βοτανῶν, καὶ τότε ὁ οἶνος εἰσάγεται ὀλίγος εἰς τὸ μέγα κακάβιον· ὀφείλει δὲ συνεχῶς βλέπεσθαι τὸ ἔλαιον μήποτε κενωθέντος τοῦ εἰσαγομένου ὑγροῦ κατέλθῃ εἰς τὸν πάτον τοῦ κακαβίου τὸ ἔλαιον· ὀφείλει γὰρ τὸ ἔλαιον ἀεὶ εὐρίσκεσθαι ἐπάνω πέντε δακτύλων τοῦ οἴνου· ὀφείλει δὲ ἐψησθαι δευτέρα, τρίτη καὶ τετάρτη.

Τῇ δὲ τετάρτῃ τὰ εἶδη ταῦτα· τὸ λίβανον, τὸ λαύδανον, τὸ μαστίχιον, καὶ ὁ πατίτης, καὶ ὁ στίραξ εἰσάγεται εἰς ἕτερον κακάβιον μικρὸν μετὰ ἐλαίου, καὶ προαλλοιωθέντα βράζονται, καὶ σακκελίζονται· καὶ εἰσάγεται τὸ ὑγρὸν ἐντὸς τοῦ μεγάλου κακαβίου, καὶ καλῶς συνταράσσονται· καὶ ἴστανται μέχρι τριῶν ὥρων, ἢ καὶ πλεον. Εἰτα ἔρχονται οἱ πρὸς τοῦτο τεταγμένοι, καὶ ἐκφέρουσι τὸ μῦρον ἀπὸ τοῦ κακαβίου, καὶ σακκελίζουσιν αὐτὸ, καὶ εἰσφέρουσι,

καὶ πληροῦσι τὰ τεταγμένα ἀγγεῖα εἰς τὴν ὑποδοχὴν· ἀναβιβάζουσι δὲ καὶ εἰς πατριαρχικὸν κελλίον, εἰσβάλλουσιν εἰς ἕτερον ἀγγεῖον, ὅπερ οὐχ ἀγιάζεται, ἀλλὰ τηρεῖται εἰς ἰατρικὴν χρείαν, ὅπερ ὀνομάζεται νάρδον. Εἶτα ἐμπληροῦσι καὶ τὸν κρατῆρα, ἐν ᾧ μέλλει εἰσέρχεται τὸ μῦρον, καὶ οὕτω παρέρχεται ἡ μεγάλη τετράς.

Γ

Τάξις γινουμένη εἰς τὸ ποιῆσαι καὶ κατασκευάσαι τὸ ἅγιον Μῦρον.

Καὶ μετὰ τὸ ἐμψηθῆναι ταῦτα, καθ' ὅσον καιρὸν ὁ μαῖστωρ ἐπικρίνει πρὸς τὸ ποσὸν καὶ ποιὸν τῶν ἐμβαλλομένων εἰδῶν, σβεννύει τὴν κάμινον, καὶ τοῦ ἔργου χλιαυθέντος καὶ ἐκφορηθέντος ἀπὸ τοῦ κακάβου, πάλιν ἐκ δευτέρου ἐμβάλλεται οἶνος εὐώδης σὺν χλιαρῷ ὕδατι, ἅμα καὶ τὸ προεμψηθὲν ἔλαιον σὺν τοῖς ἀνωτέρω εἰρημένοις ἀρτύμασιν, ἔχον καὶ εἶδη ἕτερα κοπανισμένα εἰς λεπτότατα, πρὸς τὸ ποσὸν τοῦ ἔργου*, πέπεριν, κιννάμωμον, ξυλοκιννάμωμον, καρδάμωμον, ἴριν κελτικὴν, μακροπέπεριν, κάχριον, μιτζόκοκκον, ξηροτζίτζιβερ, ἄσαρ, σμύρναν, κύπεριν, καρυόφυλλα, κάρυον ἀρωματικὴν καὶ ἐν τῷ τέλει τοῦ ἐμψήματος στίρακα, γοφίτην καὶ λάνδανον· καὶ μετὰ ὥραν μίαν μόσχον ἄκρατον καὶ ξυλαλόην.

Δεῖ δὲ τὸν ἐπιστατοῦντα αἰεὶ ἐγρηγορεῖν καὶ μὴ ἐπινυστάζειν, ἀλλ' ἐπαγρυπνεῖν· καὶ κατὰ διαδοχὰς ἐτέρους ὑπηρέτας νηφαλέους ἐγκαθίσταν, διαταράσσοιτας τὸ ἔργον καὶ ἀτειρῶς ἐπὶ τὴν ἄνω βράσιν ἐπιβλέποντας, ἵνα μὴ, τοῦ ἐν τῷ κακάβῳ σημείου ἀθεάτου γεγεννημένου, ὑπεραναβράση τὸ ἔργον καὶ πάντας σὺν τῷ ἐπιστάτῃ κατακαύση καὶ ὑπερχυθείη· ἀλλὰ τοὺς τῆς καμίνου ὑπηρέτας δεῖ παραγγέλλειν τὴν

* πρὶν ἐμβληθῶσι ταῦτα εἰς τοὺς κακάβους πρὸς «ἐμψησιν» ἔδει ἵνα ἐμβληθῶσι κατὰ τὴν διδακτικωτάτην ταύτην παρὰ Goar συνταγὴν, τὰ ἐξῆς εἶδη «Οἶνος εὐώδης, κατὰ τὸ πρῶτον ἐμψημα, καὶ ὕδωρ κατὰ τὸ ποσὸν τοῦ ἐλαίου· καὶ μετὰ τοῦτο ἐμβάλλεται τὸ ἔλαιον· καὶ οὕτω δεῖ ὑπαναφθῆναι τὴν κάμινον· μερσυνόφυλλα, δενδρολίβανον, δαφνόφυλλα, λάδανον, σπάλαθον, ἐλένιον, ἴριν, ἀριστολόχην, κασσίαν, βάλαμον, ξυλοβάλαμον, ναρδοστάχυν, σχοίνου ἄνθος καὶ ξύλον, ἀρτιφυλλαστάχους (ἀρτίφυλλα στάχους;), βόχον, ξηρὰ καρυόφυλλα, καὶ τερέβινθον, ὅς λέγεται ναρδῶ».

κάμινον ὑπερφλογιζομένην δροσίζειν μετὰ ὕδατος ψυχροῦ, καὶ τὸ ἔργον, ὑπεραναβαῖνον, διὰ χλιαροῦ ὕδατος ταπεινοῦν.

καὶ ἡ δευτέρα δὲ ἐμψησις εἰς τὴν τοῦ μαῖστώρου κεῖται ἐπικρίσιν ἀπλῶς εἰπεῖν πρὸς τὸ ποσὸν τοῦ ἐλαίου καὶ τῶν ἐμβαλλομένων εἰδῶν.

Ἡ δὲ τῆς ἐμψήσεως τελετὴ ἀρχεται ἐν τῷ συμπληροῦσθαι τὴν τετάρτην τῶν νηστειῶν ἐβδομάδα· κατὰ γὰρ τὴν παρασκευὴν, καθ' ἣν εἴωθεν ἡ τῶν τιμίων ἄρσις γενέσθαι (Ζήτει μετὰ τὴν λειτουργίαν, ἐννάτης τελουμένης).

(δυστυχῶς ἐνταῦθα τὸ χειρόγραφον ἐστὶν ἐλλιπές)

Εἶτα ὁ ἀρχιερεὺς τρεῖς παπύρους λαβὼν καὶ τούτους ἐν ὕδατι ἐμβάψας· εἶτα τοῦ τρισαγίου τὸν τίμιον Σταυρὸν ἀπομαζάμενος, καὶ τὸ μὲν ἀγίασμα συντηρεῖται ὡς τὴν αὔριον, ὡσαύτως καὶ οἱ πάπυροι, καὶ ἀπολύσεως γενομένης, πάντες ἐν τῇ ἰδίᾳ ἀναπαύσει ἀπέρχονται.

Καὶ καθ' ἐσπέραν ἤδη σαββάτου, καθ' ἣν ὁ λυχνικὸς ὕμνος τελεῖται, ὁ τῆς Ἐκκλησίας ἐκείνης σκευοφύλαξ μετὰ τῶν ὑπ' αὐτοῦ χαρτουλαρίων καὶ οἱ χαρτουλάριοι μετὰ τῶν ὑπ' αὐτῶν θεωρῶν ἀπέρχονται ἐν τῷ ἐμψητηρίῳ καὶ μετὰ τῶν φελωνίων ἵστανται· καὶ τοῦ εὐλογητοῦ διδομένου παρὰ τοῦ ἐξ ἔθους ἱερέως ἔχοντος τὴν προσκομιδὴν ἐκπληροῦν, ἀρχονται τοῦ τρισαγίου καὶ ἐν τῇ ἐκπληρώσει, τὸ μὲν ἀγίασμα παρὰ τοῦ μεγάλου σκευοφύλακος ἐμβάλλεται ἐν τῷ κακάβῳ, εἰς τὸ ὄνομα τοῦ Πατρὸς καὶ τοῦ Υἱοῦ καὶ τοῦ ἁγίου Πνεύματος.

οἱ δὲ προμνημονευθέντες πάπυροι, ὑπὸ τοῦ μεγάλου σκευοφύλακος ὑπαναφθέντες, ὑπὸ τῶν τριῶν κηρῶν ὑπανάπτονται, οὔτινες ἐν τῇ καμίνῳ ἐμβάλλονται παρὰ τοῦ μαῖστωρος [τοῦ] τοιούτου ἔργου εἰς ὑπάνανσιν τῆς ἐκείσε οὔσης ἐκ ξύλων ὕλης· καὶ ὁ μὲν σκευοφύλαξ ὑποχωρεῖ ἀφήσει δὲ τοὺς χαρτουλαρίους καὶ τοὺς πείραν ἔχοντας ἔνεκεν [τῆς] τοῦ τοιούτου ἔργου κατασκευῆς καὶ τελειώσεως· καὶ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας ἄπτει μέχρι τῆς πρώτης φυλακῆς τῆς νυκτὸς, ἥτοι τετάρτης ὥρας· εἴθ' οὕτω σβέννυται, ὡς τῶν δουλευτῶν ἀπάντων εἰς ὕπνον τρεπομένων. Καὶ ἐν ὀρθρῳ βαθεῖ ἐγείρονται πάντες θείας ὑμνωδίας ἐπιτελοῦντες· καὶ τοῦ ἔργου ἐπιμελουμένου μέχρι καὶ ὅλης ἡμέρας κυριακῆς, σὺν τῇ πρώτῃ φυλακῇ τῆς νυκτὸς, εἶτα ἀναπαυσάμενοι μέχρι πρωΐας ὡς τῆς καμίνου πάσης σβεσθείσης.

Περὶ δὲ δευτέραν ὥραν τῆς ἡμέρας ἔρχονται οἱ τοῦ ἔργου ἐπιμεληταὶ ἐκφορεῖν τὸν νάρδον χλιαρὸν ὄντα καὶ ἐμβάλλειν αὐτὸν ἐν τῇ σκάφῃ· καὶ τοῦ κακάβου ἀποπλυθέντος, πάλιν ἐκ δευτέρου οἶνος ἕτερος ἐμβάλλεται σὺν ὕδατι χλιαρῷ, ὡς τοῦ προτέρου κενωθέντος καὶ ἐν ἀβάτῳ τόπῳ ἀποχυθέντος μετὰ τῆς κεκαυμένης ἐκείνης ὕλης· καὶ τῆς ἐμψήσεως ἀρχομένης ἀπὸ ὥρας ἐννάτης τῆς δευτέρας, μετὰ καὶ εἰδὼν τῶν ἐν τῇ δευτέρᾳ ἐμψήσει προγραφέντων· τελειοποιεῖται δὲ τὸ τοιοῦτο, σὺν Θεῷ, μέχρι καὶ μεσονυκτίου τῆς τρίτης ἐπιφανεύσεως, καὶ μένει τὸ ἔργον μέχρι καὶ ὥρας τρίτης ἀνεξάντλητον· καὶ μετὰ τὸ ἄριστον, ὅτε μέγας σκευοφύλαξ καὶ οἱ χαρτουλάριοι καὶ οἱ ὑπ' αὐτῶν θεωροὶ μετὰ τῶν ὑπηρετῶν δόξαν ἀναπέμπουσι Θεῷ τοιάνδε

Εἰρήνη πᾶσι. Τοῦ Κυρίου δεηθῶμεν

Εὐχαριστοῦμέν σοι, δέσποτα Θεέ, παντοκράτωρ, αἰώνιε, καὶ Κύριε Ἰησοῦ Χριστέ, μονογενές, ἀπαύγασμα τοῦ Πατρὸς, καὶ Πνεῦμα ἅγιον, ἐκ Πατρὸς ἐκπορευόμενον καὶ ἐν Τίῳ διαμένον, τὸ τὰ πάντα τελειοποιῶν καὶ ἀγιάζον· τρισυπόστατε μονὰς, φύσει ἀδιαίρετε· ὅτι κατηξίωσας ἡμᾶς τελειῶσαι τὸ ἔργον τοῦτο εἰς ἀγιασμόν καὶ καύχημα τῶν ὀρθοδόξων χριστιανῶν· πρεσβείαις τῆς ὑπερενδόξου Θεοτόκου, τῶν ἁλῶν σου λειτουργῶν, τῶν ἁγίων καὶ παιευφύμων ἀποστόλων καὶ πάντων σου τῶν ἁγίων τῷ ἀπαιώνίῳ σοι εὐαρεστησάντων.

Ὁ λαός. Ἀμήν.

Καὶ μετὰ τὸ Ἀμήν, ἄρχεται ὁ μαῖστωρ τοῦ ἁγίου Μύρου, ἐμμελεῖ καὶ διατορίῳ φωνῇ, εἰς ἐπήκοον πάντων, διατρανοῦν τὸ Ἑστεφανώθη· ἔργον, ἥδη ἐτελειώθη. Καὶ τοῦ λαοῦ ἀντάδοντας τὸ αὐτὸ, πάλιν ὁ μαῖστωρ λέγει· Διὰ πρεσβειῶν τῆς ὑπεραγίας Θεοτόκου. Καὶ ὁ λαός· Ἑστεφανώθη ἔργον, ἥδη ἐτελειώθη. Καὶ τῆς εὐφημίας γενομένης, καὶ γενομένης ἀπολύσεως, πάντες ἐπὶ τὰ οἰκεία ἀπαίρουσι.

Καὶ κατὰ τὴν τετράδα ἐκφέρουσι τὸν νάρδον ἐκ τοῦ κακάβου καὶ ἐμβάλλουσιν αὐτὸν ἐν ἀγγείοις εὐχρίστοις· καὶ παραφυλάσσεται μέχρι τῆς μεγάλης πέμπτης.

Εἰς συμπλήρωσιν τῶν διατριβῶν ἡ καὶ πρὸς ποθητὴν τούτων κατανόησιν δέον ἵνα προσδράμωμεν εἰς τὸν μακάριον ἀρχιεπίσκοπον Θεσσαλονίκης Συμεὼν, ἀκμάσαντα κατὰ τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας. Παρ' αὐτῷ ἀναφέρεται λοιπὸν ὁ πατριάρχης, σὺν τοῖς κληρικοῖς αὐτοῦ, μεταβαίνων εἰς τὸν πρὸς ἔψησιν τοῦ μύρου προπτοιμασμένον τόπον· φέρων δ' ὠμοφόριον καὶ ἐπιτραχήλιον, ἐποίει εὐλογητὸν καὶ μετὰ ταῦτα ἀνεγινώσκοντο ὑπ' αὐτοῦ καὶ τῶν κληρικῶν τὰ συνήθως καὶ σήμερον ἀναγινωσκόμενα, ψαλλόντων δὲ τῶν κληρικῶν τὸ Εὐλογητὸς εἶ Χριστέ καὶ τινα σὺν αὐτοῖς ἕτερα, ἔχεν ὀλίγον ἔλαιον ἐν τῷ ἀγγεῖῳ, ἐν ᾧ ἔβραζε τὸ μῦρον, τῶν κληρικῶν ἐγγεόντων τὸ ἐπίλοιπον, εἶτα ἀνῆπτε τὴν πυράν. Εἰς τὴν κατασκευὴν αὐτοῦ ἔδει ἵνα ἐπιστατῇ τις ἀνὴρ εἰδήμων τῆς τέχνης καὶ εὐλαβὴς, ἐβράζετο δὲ τῇ μεγάλῃ τετάρτῃ, καὶ πρὸς τὸ ἑσπέρας ὁ πατριάρχης εὐλογῶν τὰ ἀρώματα ἐνέβαλλε ταῦτα ἐν τῷ λέβητι. Τὴν δὲ πρωΐαν τῆς Μ. πέμπτης, ἦρε τὸ ἀλάβαστρον ὁ πρεσβύτερος τῶν ἱερέων, καὶ ἐν μέσῳ ἑξ διακόνων, κρατούντων ἀνὰ δύο ριπίδια, προπορευομένων ἀναγνωστῶν λαμπαδοφορούντων, ἐπομένων δὲ διακόνων καὶ ἱερέων ὡς ἐν τῇ μεγάλῃ εἰσόδῳ, διότι κατὰ τὴν ὥραν ταύτην εἰσοδεύει πρὸς καθαγίας καὶ τὸ μῦρον, εἰσώδευεν εἰς τὸ ἅγιον βῆμα· τότε ὁ πατριάρχης, τὴν πρὸ τῆς ὥραιας πύλης βαθμίδα κατερχόμενος, καὶ λαμβάνων τὸ μῦρον ἐπετίθει ἐπὶ τῆς ἁγίας τραπέζης, πρὸς τ' ἄριστερὰ τοῦ ἁγίου δίσκου· τῆς δὲ λειτουργίας ἐξακολουθήσας, πρὸ τοῦ ἐκφωνῆσαι Καὶ ἔσται τὰ ἑλὲν, ἀνῆρχετο τὴν βαθμίδα τὴν πρὸ τῆς ἁγίας τραπέζης ὁ πατριάρχης καὶ νύλόμενος αὐτό.

Παρατηρητέον ὅτι παρὰ τῷ Θεσσαλονίκῃ Συμεὼν οὐδεμία μὲν ἀρχιερέων γίνεται μνεία τῷ πατριάρχῃ συλλειτουργούντων, ἀναφέρεται δὲ ἀγγεῖον, οὐχὶ δ' ἀγγεῖα πολλά. Συμπεραίνομεν ὅτι συνεχῶς ἐγίνετο παρὰ βυζαντινοῖς ἁγίου Μύρου κατασκευὴ, διὸ καὶ οὐδ' ὑπῆρχεν ἀνάγκη πολλῶν ἀγγείων.

Διάταξιν ἐπίσημον, τὸ λεγόμενον δῆλα δὴ τυπικὸν, κατασκευῆς καὶ εὐλογίας ἁγίου Μύρου οὐδεμίαν ἔχομεν ἀρχαίαν μῆτε μέχρι τῶν μέσων τῆς ΙΘ' ἐκατονταετηρίδος, ἥτοι συντεταγμένην ὑπὸ τοῦ πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως ἢ κεκυρωμένην ὑπ' αὐτοῦ. Ἡ ἐν τοῖς Εὐχολογίοις διάταξις ἐστὶν ἡ αὐτὴ καὶ ἀσαφεστά-

τη. Ἡ παρὰ Goar, ἡ τελειότερα, μένει καὶ αὐτὴ ἐλλειπής, τοῦ χειρογράφου διαφθαρέντος ἐν τινι μέρει, καθὼς ἐσημειώσαμεν ἀνωτέρω. Καὶ πάντα δὲ τὰ ἐν Βενετία τύποις ἐκδεδωμένα, πάντα ἀνεξαιρέτως, καίπερ ἀναγράφοντα ἐπὶ τοῦ τίτλου ὅτι ἀνεκαθάρθησαν ἢ συνεπληρώθησαν ἢ διωρθώθησαν, πάντα τὴν αὐτὴν διάταξιν φέρουσιν, ὡς καὶ αὐτὸ τὸ ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου διευθυντοῦ τῆς Μαρκιανῆς βιβλιοθήκης Ἰωάννου Βελούδου ἐκδοθὲν, καὶ τὰ μέχρι σήμερον ἐκτυπούμενα. Ὁ δὲ ἀσυγχώρητος, τοῦτ' ἐστίν, ὅτι τῷ 1803, ἐκδοθέντος, ἐκ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει πατριαρχικοῦ τυπογραφείου, τοῦ Μεγάλου Εὐχολογίου ἀπολλῶν σφαλμάτων ἐκαθαρθέντος καὶ μετὰ πλείστης ἐπιμελείας διορθωθέντος», οἱ προστάται τῆς τυπογραφίας, ὄντες τότε ὁ πατριάρχης Καλλίνικος, ὁ μέγας διερμηνεὺς τῆς Ὑψηλῆς Πύλης Σκαρλάτος Καλλιμάχης, ὁ Ἐφέσου Μακάριος καὶ ὁ Κυζίκου Ἰωακείμ, ὁ Μ. Λογοθέτης Ἀλέξανδρος Μᾶνος καὶ ὁ Μ. σκευοφύλαξ Κωνσταντῖνος Νέγρης, συνεργαζομένου καὶ «τοῦ ἐξοχωτάτου ἀρχόντος ἱατροῦ Βασιλείου», δύο σχεδὸν καὶ μόνους στίχους προσέθηκαν, τὴν παραπομπὴν εἰς τὰ κεφάλαια α', β', καὶ γ' τοῦ Συμῶν Θεσσαλονίκης, πάντα δὲ τὰ λοιπὰ κατέλιπον ὡς ἦσαν ἐν τοῖς προγενεστέροις Εὐχολογίοις, εἰ καὶ ἐπέγραψαν ἐπὶ τοῦ τίτλου «τὰ πάντα εὐρύθμως καὶ κρείττονί τινι τάξει ἢ ἐν τοῖς προεκδοθεῖσιν Εὐχολογίοις ἐκτεθέντα». Κατὰ τὸ σύστημα τοῦτο καὶ πᾶσαν ἀσάφειαν τῶν προτέρων Εὐχολογίων ἀλώβητον ἀφῆκαν, μὴ θελήσαντες διορθῶσαι. Οὕτως ἀνεξήγητον ἀφῆκαν καὶ τὴν ἐν τέλει τῆς ἀκολουθίας τοῦ ἁγίου Μύρου σημείωσιν περὶ μύρου πιστικοῦ ἢ μυστικοῦ.

Οὐδεμίαν ἐποίησαντο περὶ τῆς λέξεως παρατήρησιν, καὶ ἔμεινεν οὕτω τὸ πιστικὸν ἢ μυστικὸν ἐρμηνευόμενον «ὅτι ἐπὶ τούτῳ ἀνθρώπους ἐπιστήμονας σοφοὺς ἔστησεν ἐργάζεσθαι αὐτὸ καὶ μόνον ὁ Μωϋσῆς, μυστικῶς τοῦτο διαταξάμενος» τοῦτο δὲ καὶ ἀνετυπώθη πού ἐν ταῖς ἐφημερίσιν ἐπ' ἐσχάτων, οὕτως ἔχον, πρὸς ἀπόδειξιν ἐτέρας θεωρίας. Εὐτυχῶς, ὁ Νικόδημος Ἀγιορείτης ὁ ἐκ Νάξου ἐξηγεῖ ἐν τῷ «Ἐορτοδρομῷ» αὐτοῦ, ἐν σελίδι 313 τῆς ἐν Βενετία ἐκδόσεως (1836), ὅτι τὸ μύρον ἐκεῖνο τῆς ἀλειψάσης τὸν Κύριον πόρνης «ἦτον εἶδος ἐξαιρέτου νάρδου καλουμένης πιστικῆς, ὡς λέγει ὁ Μάρκος

(κεφ. ιδ', 1) ἢ μᾶλλον εἰπεῖν ὀπιστικῆς, καὶ ἀφαιρέσει τοῦ Ο, πιστικῆς, ἀπὸ τὴν πόλιν Ὅπιν τὴν πλησίον οὔσαν τῆς Βαβυλῶνος, εἰς τὴν ὁποίαν ἐγένετο τὸ τοιοῦτο θαυμάσιον μύρον».

Τῷ 1833, Κωνσταντῖος Α' ὁ ἀπὸ Σιναίου πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ἅγιον Μύρον κατασκευάσας, συνέταξε διατύπωσιν, τὴς οἰδέ τινος ὑπ' ὅψιν παλαιότερας ἔχων, περὶ τε τῶν εἰδῶν τῶν ἐπὶ κατασκευῇ καὶ τῶν ψαλλομένων ἱερῶν ἁσμάτων, πρὸς ὁδηγίαν τῶν μετὰ ταῦτα πατριαρχῶν· εἰ δὲ λέγει ὁ Κωνσταντῖος ἐν Ἑλλάσσοσιν αὐτοῦ συγγραφαῖς (σελ. 332) ὅτι ἡ διατύπωσις κεῖται ἐν ἐνσφραγίστῳ φακέλλῳ, ἐναποτεθειμένῳ ἐν ἐνσφραγίστῳ κιβωτίῳ, πολλάκις ἐντὸς τριακονταετίας ἐζητήθη τὸ ἔγγραφο, ἀλλ' οὐχ εὗρέθη. Κατὰ τὴν διατύπωσιν, ὁ μυρεψὸς ἐχειροθετεῖτο τῇ κυριακῇ τῶν βαίων, τῷ πατριάρχει συνελειτούργουν κατὰ τὴν Μ. πέμπτῃν οἱ τε συνοδικοὶ καὶ οἱ παρεπιδημοῦντες μητροπολίται, τὰ δὲ ἀγγεῖα τὰ περιέχοντα τὸ μύρω εὐλογηθὲν μύρον εἰσεκόμιζον, ἕκαστον δύο ἱερεῖς, ἐν τῷ ναῷ, φέροντες ἐπιτραχήλιον καὶ φαινόλην, προπορευομένων τῶν ψαλτῶν, καὶ ἐτίθουν ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ναοῦ, τῶν δύο πολυτίμων ἀλαβάστρων τιθεμένων ἐπὶ τῆς ἀγίας τραπέζης. Οὕτως ἐγένετο καὶ τῷ 1856 καὶ τῷ 1865.

Τὸ δίκαιον τῆς τοῦ ἁγίου Μύρου κατασκευῆς, ἰδιάζον τοῖς ἀρχιερεῦσιν ἀπὸ τῶν πρώτων χρόνων τοῦ χριστιανισμοῦ, διεκηρύχθη καὶ συνοδικῶς ὑπὸ τῶν ἐν Καρθαγένῃ πατέρων, ἐπὶ Θεοδοσίου τοῦ Β', διὰ τοῦ στ' κανόνος τῆς αὐτόθι Συνόδου· καὶ ἐλέγχθη μὲν ἀπὸ πάντων τῶν ἐν αὐτῇ ἐπισκόπων «Χρίσματος ποίησιν ὑπὸ πρεσβυτέρων μὴ γίνεσθαι», ἀλλ' ἐπειδὴ τὴν ἀφορμὴν τὴν πρὸς τοῦτο τῇ Συνόδῳ δέδωκε Φορτουνᾶτος ἐπίσκοπος, ἄξιον ἵνα σημειώσωμεν ὅτι ὁ Φορτουνᾶτος ἐμνήσθη καὶ συνόδων προλαβουσῶν, αἵτινες ὥρισαν «ὥστε χρῖσμα ἢ καταλλαγὴν μετανοούντων, ἢ κορῶν καὶ τόπων καὶ ναῶν καθιέρωσιν, ὑπὸ πρεσβυτέρων μὴ γίνεσθαι», ὡς ἐντεῦθεν πορίζεσθαι τὸ συμπέρασμα ὅτι πολλῶν πρὸ τοῦ Θεοδοσίου Β' τοπικαὶ σύνοδοι τὸ δίκαιον τῆς τοῦ ἁγίου Μύρου κατασκευῆς ἀνεγνώρισαν ἰδιάζον μόνοις τοῖς ἐπισκόποις. Ποίησιν δὲ χρίσματος ἐννοοῦσι τὴν ἐπὶ τῷ ἁγίῳ Μύρῳ τελετὴν οἱ τῶν κανόνων ἐρμηνευταὶ Βαλσαμῶν καὶ Ζωνα-

ρᾶς.—Γαβριὴλ δὲ Σεβήρος ὁ εὐσεβέστατος τῆς Φιλαδελφείας (ἐν Βενετία) μητροπολίτης, εὐρύνων, οὕτως εἶπεν, τὸ τοιοῦτον δικαίωμα τῶν ἐπισκόπων, ἐν τῷ Συνταγματικῷ αὐτοῦ περὶ τῶν ἱερῶν Μυστηρίων (σελ. 67 ἐκδ. ἐν Βενετία, 1691) γράφει, προκειμένου λόγου περὶ τοῦ τίσιν ἐδόθη κυρίως τὸ χρεῖν, «εἰ καὶ τοῦτο παρὰ τοῖς κανόσι τῶν συνόδων οὐκ ἐδυνήθη ἐρεῖν ὀρισμένως, ὅμως δοκεῖ μοι εἰκότως τοῖς ἀρχιερεῦσι δεδόσθαι προηγουμένως τοῦτο, οἷς καὶ μόνοις ἔξεστι κατασκευάζειν αὐτό... ἡ δὲ Ἀνατολικὴ Ἐκκλησία οὐ μόνον τοῖς ἀρχιερεῦσιν, ἀλλὰ δι' αὐτῶν καὶ ἱερεῦσι συγκατανεύει χρεῖν ἀπροκριματίστως μετὰ τὴν τοῦ ἁγίου βαπτίσματος εὐθὺς τελετὴν».

Ἐν τῷ Β' τόμῳ τῆς «Ἐκκλησιαστικῆς Ἀληθείας» ὁ σεβασμιώτατος μητροπολίτης Διδυμοτείχου κ. Φιλάρετος Βαφείδης ἔγραψεν ὅτι τὸ δικαίωμα τῆς τοῦ ἁγίου Μύρου κατασκευῆς εἶχον οἱ ἀρχιεπίσκοποι καὶ οἱ πατριάρχαι ἀπὸ τοῦ Ε' αἰῶνος, ἀπὸ δὲ τοῦ Θ' ὁ Κωνσταντινουπόλεως. Ἀποκρίσις ἢ λύσις εἰς τὴν ἀπορίαν ταύτην δοθῆσεται κατόπιν λιπαρῶν καὶ πολυετῶν μελετῶν. Αἱ περὶ τούτου μαρτυρίαι τοῦ πατριάρχου Καλλίστου, γράφοντος πρὸς τὸν δῆθεν πατριάρχην Τυρνόβου (1355) ὅτι παράδοσις ἐστὶν ἐκτελεῖσθαι τὸ Μῦρον ἐν τῇ καθ' ἡμᾶς ἁγιωτάτῃ τοῦ Θεοῦ μεγάλῃ Ἐκκλησίᾳ ἢ τοῦ πάπα Ἰννοκεντίου Δ', μαρτυροῦντος ὅτι ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης σὺν τοῖς ὑπ' αὐτὸν ἐπισκόποις καὶ οἱ ἀρχιεπίσκοποι (αὐτοκέφαλοι) σὺν τοῖς ὑπ' αὐτοὺς ἐπισκόποις ἐτέλουν τὸ ἅγιον Μῦρον, βεβαιοῦσι περὶ ὑποθέσεως ἀνατρεχούσης οὐχὶ εἰς τὴν πέμπτην ἢ εἰς τὴν ἐννάτην ἑκατονταετηρίδα, ἀλλ' ἴσως εἰς περίοδον χρονικὴν νεωτέραν, ἐπὶ παραδείγματι μετὰ τὸ μέγα σχίσμα τῶν δύο Ἐκκλησιῶν. Ὁ ἱερὸς Συμεὼν Θεσσαλονίκης, ὁμιλῶν περὶ τῆς εὐλογίας τοῦ ἁγίου Μύρου, λέγει ὅτι εὐλογεῖ τὴν ἐργασίαν ὁ πατριάρχης (ἀορίστως) διότι πηγὴ τῆς ἱερωσύνης ἐστὶν αὐτός· τούτου πλεον οὐδέν. Καὶ περὶ μὲν τοῦ Καλλίστου Κωνσταντινουπόλεως βλέπε τὴν σελ. 460 τοῦ Β' τόμου τῆς «Ἐκκλ. Ἀληθείας», εἰ καὶ δεόν εἶπεν ὅτι πρόκειται περὶ τῆς Ἐκκλησίας τῶν βουλγάρων, ἥτις ἔχρει δι' ἄλλου μύρου, οὐχὶ δὲ διὰ τοῦ ὑπὸ πατριαρχῶν παρασκευαζομένου καὶ εὐλογουμένου ἔχομεν ὅμως ἀρχαιοτέραν τῆς τοῦ Καλλίστου μαρτυρίαν, τὴν διαμαρτύρησιν τοῦ οἰκουμενικοῦ πατριάρχου Γερμανοῦ Β', τῷ 1222, πρὸς τὸν

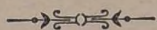
περιβόπον ἀρχιεπίσκοπον Βουλγαρίας Δημήτριον τὸν Χωματνὸν, στέψαντα αὐτοκράτορα τὸν κύριον τῆς Θεσσαλονίκης Θεόδωρον Ἀγγελον, δι' ἧς ἐρωτᾷ τὸν Χωματνὸν, ἐκ τίνων μὲν πατέρων μετεδιδάσθη αὐτῷ τὸ κληροδότημα τοῦ στέφειν βασιλεῖς, ἐκ τίνος δὲ μυρεψοῦ ἠγόρασε τὸ μῦρον. Πόθεν δ' ἔχει τοῦτο, ἐπειδὴ τὰ παλαιὰ δοχεῖα κατέστρεψεν ὁ χρόνος ἢ ἐκένωσεν ἐντελῶς· μεμφόμενος δ' αὐτοῦ ὅτι τὸ διὰ τοῦ Χωματνοῦ καινοτομηθὲν βασιλικὸν χρῖσμα οὐκ ἔλαιον ἡμῖν ἐστὶν ἀγαλλιάσεως, ἐκφέρει τὴν ἐτυμολογίαν ταύτην. Τὸ σὸν χρῖσμα ἐδιχοτόμησε μετὰ θράσους τὸ ἐνιαῖον τῆς ρωμαϊκῆς πατριαρχίας. Περὶ τε τούτου καὶ τῆς ἀπαντίσεως τοῦ Χωματνοῦ πρὸς τὸν πατριάρχην Γερμανὸν, βεβαιοῦντος ὅτι ἕκαστος ἐπίσκοπος δικαιούται ἵνα κατασκευάσῃ Μῦρον, δύναται ἵνα ἀναγνῶ τις προχείρως ἐν ταῖς σελίδι 211 καὶ 216 τῆς ὑπὸ Α. Μηλιαράκη «Ἱστορίας τοῦ Βασιλείου τῆς Νικαίας καὶ τοῦ δεσποτάτου τῆς Ἡπείρου».

Τῷ 1670 Διονύσιος ὁ πατριάρχης πρώην Κωνσταντινουπόλεως, ἐν τῇ ἀγίᾳ Πόλει διατρίβων, κατεσκεύασε σὺν Νεκταρίῳ τῷ πρώην Ἱεροσολύμων ἁγίον Μῦρον, διότι πολλὴ τούτου σπάνις ὑπῆρχεν, ἐκλελοιπότες ἀπὸ τοῦ 1658, ὅτε κατεσκεύασεν ἐν Κωνσταντινουπόλει, δαπάνῃ καὶ ἐπιστάσει τοῦ μεγάλου διερμηνέως Παναγιωτάκη Νικοσίου τοῦ Μαμωνᾶ, μῦρον ὁ οἰκουμενικὸς πατριάρχης Παρθένιος ὁ Μογιλάλος. Ἀλλὰ, περὶ μὲν τοῦ ἐν Ἱεροσολύμοις ὑπὸ δύο πατριαρχῶν τῷ 1670 κατασκευασθέντος οὐδὲν ἴσως εἶπεν ὁ τότε πατριάρχης Μεθόδιος ὁ Μορώνης· ἀλλὰ συγχρόνως ἐν Βουκουρεστίῳ, παρακλήσει καὶ προτροπῇ τῶν ἐκεῖσε χριστιανῶν, Δοσίθεος ὁ πατριάρχης Ἱεροσολύμων νύλῳγησε μῦρον, δυστυχῶς τολμήσας, παρὰ τοὺς ἱεροὺς κανόνας, ἐν αὐτῷ τῷ κλίματι καὶ τοῖς ὁρίοις τοῦ πατριαρχικοῦ οἰκουμενικοῦ Θρόνου, τόλμην μεγάλην, «ἐπὶ καταστάσει ἐκκλησιαστικῶν πραγμάτων μὴ προσηκόντων αὐτῷ»· ὁ Μεθόδιος ἔγραψεν ἐλέγχων τὴν τόλμην τοῦ Δοσιθέου, τωθάζοντος τὴν ἐπὶ προαπισμῶ τῶν δικαίων αὐτοῦ πολιτείαν τοῦ Μεθοδίου· «ἐσυμπέρανε γὰρ (ὁ Μεθόδιος) ὅτι μόνῳ ἐκείνῳ ἴδιον τὸ ἔργον τοῦτο». Πρὸς αὐτὸν ὁ Δοσίθεος ἀπήντησε τολμηρότερον τοῦ πρέποντος, ὁ δὲ οἰκουμενικὸς ἀκριβῶς ταῦτα προτάσσει δικαιολογίαν ἀρίστην τῆς

ἐπιμονῆς αὐτοῦ : «Βλέποντες ἑξαφνα, χωρὶς νὰ μᾶς δώσετε εἰδῆσιν, νὰ γένῃ τοιαύτη ὑπόθεσις, ὅπου ἐγγίζει κατὰ κανόνας τῷ κατὰ τόπον προέχοντι, ἀνυπόφορον μᾶς ἐφάνη . . . Ὅθεν διὰ νὰ φύγωμεν τὰς μέμψεις εἶπομεν κἂν νὰ τὸ προβάλωμεν πῶς ἔγινε χωρὶς γνώμης καὶ εἰδήσεώς μας, διὰ νὰ μὴ μᾶς κατηγοροῦσι πῶς δὲν αἰσθανόμεθα νὰ διαυθεντεύσωμεν τὰ δίκαιά μας». Ταῦτα γραφόμενα τῇ 15 ἀπριλίου 1670 κεῖνται ἐν «Ἀναλέκτοις Ἱεροσολυμιτικῆς σταχυολογίας» ἐν τῇ 284 σελίδι τοῦ Α' τόμου.

συμπεραίνω δ' ἐκ τούτων ὅτι, κατασκευαζομένου ὑφ' ἑτέρων ὀρθοδόξων πατριαρχῶν, ἐν Ἰασιῷ, Βουκουρεστίῳ ἢ ἐν Ἱεροσολύμοις ἁγίου Μύρου, ὅσον ἀφορᾷ εἰς τοὺς μετὰ τὴν πτώσιν τῆς βυζαντινῆς αὐτοκρατορίας αἰῶνας, εἰ οὐχὶ πρότερον, ἠγγέλλετο τὸ πρᾶγμα τῷ πατριάρχῃ Κωνσταντινουπόλεως, ἵνα μὴ τὸ τολμηρῶς οὕτω κατασκευαζόμενον χρίσμα «διχοτομήσῃ τὸ ἐνιαῖον τῆς ρωμαϊκῆς πατριαρχίας».

Εὐτυχῶς ἀπὸ τοῦ 1670 ἡ πόλις τοῦ Δοσιθέου οὐδένα φαίνεται σχοῦσα μιμητήν.

Ἔργον πίστεως ἢν ἐκάστοτε ἡ κατασκευὴ τοῦ ἁγίου Μύρου. Τῷ 1658, καθὼς εἰδομεν, Παναγιωτάκης ὁ Νικουσίος ἐδαπάνησε τὰ πρὸς τὴν κατασκευὴν ἀπαιτούμενα. Τῷ 1670, παρακλήσει τῶν χριστιανῶν γενόμενον ἐν Βουκουρεστίῳ δηλοῖ ὅτι οἱ παρακαλέσαντες, ἴσως καὶ αὐτὸς ὁ ἡγεμὼν Βλαχίας, ἐχορήγησαν τὰς δαπάνας, ὡς ἐχορήγει κατὰ προηγουμένην κατασκευὴν τῷ 1642 Βασίλειος ὁ τῆς Μολδαυίας ἡγεμὼν. Πότε δὲ μετὰ ταῦτα κατεσκευάσθη καὶ τίνες ἐδαπάνησαν ἄγνωστον· ὁ νῦν ἀρχειοφύλαξ τῶς Πατριαρχείων πολλὰ ζητήσας ἐν τοῖς πατριαρχικοῖς κώδεξι τῶν μέχρι τοῦ 1800 λήψεων καὶ δόσεων τοῦ Ἐθνικοῦ ταμείου περὶ τῶν ἐπὶ κατασκευῇ τοῦ ἁγίου Μύρου γενομένων δαπανῶν οὐδὲν εὑρεν, ὡς ἐβεβαίωσέ με· διὰ τοῦτο καὶ ἄλλοτε (σελ. 106 τοῦ Ι' τόμου τῆς «Ἐκκλ. Ἀληθείας») διετύπωσα τὴν εἰκασίαν ὅτι διὰ δωρεῶν ἢ κληροδοτημάτων τὸ ἱερὸν τοῦτο συνεπληροῦτο ἔργον. Τὸ 1700, κατὰ μάρτιον, ἀποθανὼν ἐν τινι πόλει τῆς Μολδαυίας ὁ σχολάζων οἰκουμενικὸς πατριάρχης Ἰάκωβος ὁ ἀπὸ Λαρίσσης ἐκληροδότησε 500 γρόσια (ὑπὲρ τὰς 2500 φράγκων) εἰς τὸ ταμεῖον τοῦ πατριαρχι-

κοῦ ἡμῶν ναοῦ «εἰς κατασκευὴν ἁγίου Μύρου, ὅπερ κατεσκευάσθη (1705 ἢ 1706) προμηθείᾳ τοῦ παναγιωτάτου ἡμῶν αὐθέντου καὶ δεσπότη τοῦ πατριάρχου κυρίου Γαβριήλ». Ἡ σημείωσις αὕτη κεῖται ἐν σελίδι 175 τῶν «Χρονικῶν τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ» δεικνύει δ' ὡς νομίζω ὅτι τὴν δαπάνην πρὸς κατασκευὴν κατέβαλλεν ὁ πατριαρχικὸς ναός.

Ἐν χρόνοις πολλῷ μακρὰν ἡμῶν κειμένοις ἐθεωρεῖτο καθήκοντος ἐκπλήρωσις ἢ διὰ τῶν ὀβολῶν τῶν πενήτων κατασκευὴ τοῦ ἁγίου Μύρου, χρήματα δὲ καὶ ὑλικὸν ἐπὶ κατασκευῇ χρησίμον οἱ ὀρθόδοξοι συνεισέφερον, κατὰ τὰς δυνάμεις αὐτῶν, ἐπὶ πολλὰς ἑκατονταετηρίδας, δεικνύοντες ζῶν καὶ πολλὰ διαπρᾶξαι δυνάμενον τὸ θρησκευτικὸν αἶσθημα. Ὑπὸ τούτου κινούμενοι καὶ πρὸς τὴν κατασκευὴν προσωπικῶς εἰργάζοντο καὶ ἐβοήθουν τῷ ἐπὶ τούτῳ τεταγμένῳ μαῖστορι πᾶσα κοινωνικὴ τάξις, ἀπὸ τοῦ ἄρχοντος, τοῦτ' αὐτὸ, μέχρι τοῦ ἐσχάτου τῶν ἀρχομένων. Τῷ 1670 κατὰ τὴν ἐν Βουκουρεστίῳ κατασκευὴν ἁγίου Μύρου ἀναφέρονται (ἐν «Ἱεροσολυμιάδι» σελ. φλζ', ἀρυομένη ἀφ' ἑτέρων πηγῶν) ὑπηρετοῦντες αὐτὸς τε τῆς Οὐγγροβλαχίας ὁ εὐσεβέστατος ἡγεμὼν Ἀντὼν βόδας καθὼς καὶ οἱ ἐν τέλει πάντες.

Τῷ μαϊστορι, τῷ μυρεψῷ δὴλα δὴ τῆς σήμερον, **βοηθοὶ** καὶ συνεπιστάται ἐτάττοντο ἄλλοτε οἱ τυχόντες, μέχρι τοῦ 1865, δυστυχῶς δὲ καὶ ἄνθρωποι ὅλως ἀνάξιοι πρὸς τοῦτο. Μόλις ἀπὸ τοῦ 1879, ἐπὶ τῆς πρώτης ἱερατείας τοῦ παναγιωτάτου πατριάρχου κ. Ἰωακείμ τοῦ ἀπὸ Θεσσαλονίκης, προσεκλήθησαν βοηθοὶ τοῦ τὸ δεύτερον χειροθετηθέντος μυρεψοῦ (ἦν καὶ τῷ 1865) Νικολάου Θωμάδου φαρμακοποιοὶ κεκτημένοι πτυχίον ἐπιστημονικόν, καὶ ἐν οἷς ἀνεβίωτοιουτοτρόπως ὁ παρὰ βυζαντινοῖς θεσμὸς τοῦ μαῖστορος (maitre). Ἐκ τῶν ἐργασθέντων πρὸ ἐτῶν εἰκοσιτεσσάρων ἐργάζονται καὶ σήμερον ὡς βοηθοὶ τοῦ μυρεψοῦ οἱ πτυχιούχοι φαρμακοποιοὶ Δημ. Νικολαΐδης καὶ Κωνστ. Μαβούλης. Τῷ 1865, τῷ 1879 καὶ τῷ 1890 μυρεψὸς ἦν Νικόλαος Θωμάδης, ὅστις ἐβοήθει καὶ τῷ 1856 κατὰ τὴν κατασκευὴν ἁγίου Μύρου, ἐπὶ τοῦ πατριάρχου Κυρίλλου Ζ' τοῦ ἀπὸ Ἀμασείας. Τῷ 1894 ὁ

πατριάρχης Νεόφυτος ὁ ἀπὸ Νικοπόλεως ἐχειροθέτησε μυρεψὸν (μαῖστορα) τὸν κ. Κωνστ. Ν. Θωμάδην, δημιουργήσας οὕτως ὁφφίκιον ἐκκλησιαστικὸν, ἄγνωστον πρότερον.

Σήμερον ἐν τῇ κατασκευῇ τοῦ ἁγίου Μύρου συνεβοήθησαν μετὰ πολλοῦ ζήλου καὶ πολλῆς προθυμίας οἱ φαρμακοποιοὶ κ. κ. Αὐγερίδης Σοφ. — Μαβούλης Κ. — Νικολαΐδης Δ. — Παλαιοκρασᾶς Ν. — Στογιαννίδης Δ. — Τσαλίδης Γ. καὶ ὁ ἔγκριτος παρ' ἡμῖν χημικὸς κ. Κυριακὸς Λ. Συγγρός.

Τόπος πρὸς τὴν κατασκευὴν ἐν ἄλλαις ἐποχαῖς ἦν ὁ ἔξω τῆς βορείας πλευρᾶς τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ, ὑπὸ τὰ κελλία τῶν πατριαρχικῶν ἱερέων· οἱ λέβητες ἠδράζοντο ἐπὶ ἐστιῶν ἀπειροκάλως ἐκτισμένων, περικλειομένων ἐντὸς ξυλίνων κιγκλίδων ἀτεχνοτάτων. Τῷ 1879 καὶ τῷ 1890 ἐκτίσθησαν αἱ ἐστῖαι ἐπὶ τοῦ πρὸς μεσημβρίαν τοίχου τοῦ περιβάλλοντος τὸ προαύλιον τοῦ πατριαρχικοῦ ναοῦ, ἐν κιγκλίσιν εὐπρεπεστέραις πῶς. Τὸ πρῶτον δὲ νῦν ἐντὸς τοῦ προαυλίου καὶ ἐν στοᾷ μεγαλοπρεπεῖ.

Πρὸς ἔψαθιν τοῦ ἁγίου Μύρου ἐχρησιμοποιοῦντο, καὶ μέχρι τοῦ νῦν εἰσέτι, παλαιαὶ εἰκόνες ἁγίων, ἀλλ' οὐδεμία ἐξέλεγχξις ἐγένετο τῶν προσφερομένων ἁγιογραφιῶν, οὕτω δὲ οὐκ ὀλίγα προϊόντα τῆς χριστιανικῆς ἱερᾶς ζωγραφίας ἐκαίοντο κατὰ χρονικὰς συνεχεῖς περιόδους, ὥςτις τινα πιθανῶς ἔχρηζον διαφυλακῆς καὶ σωτηρίας.

Ἡ χρῆσις τοῦ ἁγίου Μύρου ἦν ἀπὸ τῶν πρώτων αἰώνων κοινὴ τῇ τοῦ Χριστοῦ Ἐκκλησίᾳ. Εἰ δὲ καὶ Πλάτων ὁ Μόσχας, ἐν τῇ κοινῇ πᾶσι τοῖς σχολείοις ἡμῶν Κατηχήσει, γράφει ὅτι «κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Τερτυλλιανοῦ, ἤγουν εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ τρίτου αἰῶνος, ἦτον ἤδη ἐν χρήσει τὸ χρίσμα (ὁμοῦ ὅμως μετὰ τῶν χειρῶν τὴν ἐπίθεσιν)», ἀλλ' ἡμεῖς ἤδη λεπτομερέστερον ἐδιδάχθημεν ὅτι ἀμέσως μετὰ τοὺς ἱεροὺς ἀποστόλους καὶ ἐπ' αὐτῶν ἡ χειροθεσία ἦν ἡνωμένη μετὰ τινος χρίσεως γινομένης δι' ἐλαίου καθηγιασμένου· ἐντεῦθεν ἐν τῇ Καινῇ Διαθήκῃ ἡ κοινωνία τοῦ ἁγίου Πνεύματος καλεῖται χρίσμα, ὡς παρὰ Ἰωάννη ἐν Α' Ἐπιστολῇ καθολικῇ (β', 20, 27) «καὶ ὑμεῖς χρίσμα ἔχετε ἀπὸ τοῦ

ἁγίου Πνεύματος» καὶ «ὑμεῖς τὸ χρίσμα, ὃ ἐλάβετε, ἐν ὑμῖν μένει»· οὕτω καὶ παρὰ Παύλῳ ἐν Ἐπιστολῇ Β' πρὸς Κορινθίους (α', 21, 22) γράφεται «Θεὸς ὁ χρίσας ὑμᾶς ὁ καὶ σφραγισάμενος ὑμᾶς καὶ δοὺς τὸν ἀρραβῶνα τοῦ Πνεύματος ἐν ταῖς καρδίαις ὑμῶν». Ἡ διδασκαλία τῆς Ἐκκλησίας ἐπιβάλλει νὰ χρίωνται οἱ βαπτίζομενοι, ἵνα οὕτω καὶ ἁγιασθῶσιν ἤδη κεκαθαρμένοι· «ἀγιάζεται γὰρ οὐ τὸ βέβηλον ἔτι, ἀλλὰ τὸ κεκαθαρμένον διὰ τοῦ ἁγίου βαπτίσματος, ὡς γράφει Κύριλλος ὁ Ἀλεξανδρείας (ἐν τῇ Σειρᾷ εἰς τὴν Ἑξοδον, ἐν λ' κεφαλαίῳ). Τίνα μέρη τοῦ σώματος χρίονται μετὰ τὸ ἅγιον βάπτισμα γινώσκουσι πάντες οἱ χριστιανοί, ταῦτα δὲ Κύριλλος ὁ Ἱεροσολύμων, κατὰ τὰ μέσα τῆς Δ' ἑκατονταετηρίδος ἀκμάσας, ἀναφέρει· ἃ καὶ δύναται ν' ἀναγνῇ ὁ φιλομαθὴς προχείρως ἐν Ἱστορίᾳ τῶν ἁγίων Πατέρων Κ. Κοντογόνου, σελ. 228 τοῦ Β' τόμου.

Μύρῳ ἁγίῳ χρίονται σήμερον ὑπὸ τῆς ὀρθοδόξου Ἐκκλησίας οἱ ἀπὸ Ἐκκλησιῶν ἑτεροδόξων προσερχόμενοι, ὅσοι εἰσὶ βεβαπτισμένοι διὰ τριῶν καταδύσεων εἰς τὸ ὄνομα τῆς Ἀγίας Τριάδος, οὐχὶ δ' εἰς τρεῖς ἀνάρχους, ἢ εἰς τρεῖς Τίους, ἢ εἰς τρεῖς Παρακλήτους, ὡς καὶ οἱ ἐξομνύοντες καὶ πάλιν εἰς τὴν ὀρθοδοξίαν ἐπιστρέφοντες. Διὰ τοῦ Ζ' κανόνος τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει Β' Οἰκουμενικῆς Συνόδου ὠρίσθη ἵνα δέχεται ἡ Ἐκκλησία χρίουσα μόνον ἁγίῳ Μύρῳ τοὺς ἀρειανούς, τοὺς μακεδονιανούς, τοὺς σαββατιανούς, τοὺς ἀριστεροὺς καὶ καθαρούς ἤτοι ναυαγιανούς. τοὺς ἀπολλιναριστὰς καὶ τοὺς τεσσαρεσκαιδεκατίτας, καθὼ πάντας τούτους ἐν τρισὶ καταδύσεσι βαπτίζοντας εἰς τὸ ὄνομα τῶν τριῶν προσώπων τῆς Ἀγίας Τριάδος.

Ἐπίσης ἁγίῳ Μύρῳ χρίει ἡ Ἐκκλησία καὶ τοὺς βασιλεῖς, ἀκολουθοῦσα συνηθείᾳ παναρχαίᾳ. Ἀναφέρεται παρὰ τοῖς ἐν τῷ νόμῳ μύρον, ἢ ἔλαιον, κατασκευασθὲν ὑπὸ τοῦ θεόπτου Μωϋσέως ἐκ διαφόρων ἀρωματικῶν ὑλῶν, ἐκ θείου προστάγματος, ἀλλ' οὐ δι' ἱεροτελεστίας πεποιημένον· ἐχρίετο δὲ δι' αὐτοῦ ἡ τε σκηνὴ πᾶσα καὶ τὰ ἐν αὐτῇ, οἱ ἱερεῖς, πρὸς τὸ ἱερατεῦειν, ὕστερον οἱ προφῆται καὶ οἱ βασιλεῖς. Ἐντεῦθεν ἡ χρίσις τῶν αὐτοκρατόρων· ἐντεῦθεν ἡ χρίσις τῶν κίωνων τῶν ναῶν καὶ τῆς ἁγίας τραπέζης ὅτε τελοῦνται τὰ ἐγκαίνια αὐτῶν. Ἐπειδὴ τὸ μύρον

ἐλογίζετο σύμβολον ἀφθαρσίας. Καίτοι δὲ ἡ ἐν Βουκουρεστίῳ Ἀκολουθία καὶ Ἑρμηνεία εἰς ἐγκαίνια ναοῦ, ἐκδεδομένη τῷ 1703, οὐδεμίαν ἐρμηνείαν τούτου δίδωσιν, ἀλλ' εἰς ἡμᾶς ἀρκετόν ἐστι ἵνα γινώσκωμεν ὅτι, κατὰ τὴν γνώμην Ἰγνατίου τοῦ Θεοφόρου, ἐν τῇ πρὸς Ἑφεσίους ἐπιστολῇ (8,17), μύρον ὁ Κύριος ἐπὶ κεφαλῆς ἐδέξατο «ἵνα ἡ Ἐκκλησία πνέῃ τὴν ἀφθαρσίαν».

Ἐπὶ τοιαύτης τινὸς θεωρίας, παρερμηνευμένης, ἠρείδετο βεβαίως ἡ παλαιάφατος Ἐκκλησία τῶν Ἀλεξανδρέων χρίουσα τῷ ἁγίῳ Μύρῳ, μέχρι λήξεως τῆς ΙΒ' ἑκατονταετηρίδος, τὰ σώματα τὰ νεκρὰ τῶν ἀποθνησκόντων ἐπισκόπων καὶ ἱερέων, ὅτε Μάρκος ὁ πατριάρχης Ἀλεξανδρείας, ἐρωτήσας τὸν Ἀντιοχείας Θεόδωρον τὸν Βαλσαμῶνα· «εἰ ἀπροκριμάτιστόν ἐστι τοῦτο», ἠκούσεν ὅτι οἱ χρίοντες τοὺς ἀποθνήσκοντας ἀρχιερεῖς εἰσὶν ἄξιοι μεγάλης κολάσεως. Τοιαῦται παρερμηνεῖαι σηνηθειῶν ἐτέρων ἐγίνοντο ἐνιαχοῦ· κατὰ τὴν κρίσιν τοῦ Βαλσαμῶνος, ἣν ἕκαστος σχηματίζει ἀναγινώσκων τὸν ΠΓ' κανόνα τῆς ἐν Τρούλλῳ Συνόδου, «εἴθιστο πρὸ τῆς Συνόδου ταύτης παρά τισι μεταδιδόναι τῶν θείων ἁγιασμάτων σώμασι νεκροῖς». Ἐν ἐτέραις Ἐκκλησίαις ἐνεχείριζον, μέχρι τῆς ΙΓ' ἑκατονταετηρίδος, εἰς τὰ νεκρὰ σώματα τῶν ἐνταφιαζομένων ἀρχιερέων ἅγιον ἄρτον. — Ἐκ παρερμηνειῶν ἐθίμων τοιούτων ἐπήγασαν ἕτεραι συνήθειαι, πράγματι παράδοξοι, ὧν μία διετηρεῖτο μέχρι τῆς ἄρτι ληξάσης ΙΘ' ἑκατονταετηρίδος.

Ἡ παλαιότερα τούτων ἦν ἐν χρήσει παρὰ τοῖς χριστιανοῖς Τορνόβου τῆς Βουλγαρίας, οὓς ἐλέγχει ἐπὶ τούτῳ ὁ πατριάρχης Κάλлистος Κωνσταντινουπόλεως. Ἡ ἐπιστολὴ τοῦ Καλλίστου, κειμένη ἐν Α' τόμῳ τῆς Συλλογῆς τῶν πατριαρχικῶν ἐγγράφων Miklosich καὶ Müller (βλ. ἰδίᾳ σελ. 441), μαρτυρεῖ ὅτι οἱ τῆς ἐν Τορνόβῳ παροικίας ἱερεῖς ἔχριον τοὺς βαπτιζόμενους διὰ «μύρου τῶν λειψάνων τοῦ ἁγίου μεγαλομάρτυρος Δημητρίου ἢ τοῦ ἁγίου Βαρβάρου». φαίνεται δ' ὅτι τὸ τοιοῦτον ἔθος εἴλκε παρ' αὐτοῖς τὴν καταγωγὴν ἐκ παλαιότερων χρόνων, ἄλλοθεν μεταδοθὲν αὐτοῖς καὶ πηγάζον ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ ἀνταγωνισμοῦ τῶν εἰκονομάχων πρὸς τοὺς εἰκονοφίλους· διότι κατὰ τὴν λυπηρὰν ἐκείνην περίοδον τῶν δογματικῶν ἐρίδων ἀναφέρεται γενόμενον καὶ τι παράδοξον, ἐπὶ μάρ-

τυρι τῷ ἱερῷ Θεοδώρῳ ὁμολογητῇ τῷ Στουδίτῃ (Migne τόμ. γΘ', στήλη 961). Ἰωάννης δὴλον οὖν ὁ σπαθάριος ἔταξεν ἢ μᾶλλον ἔστησεν ἀνάδοχον κατὰ τὴν βάπτισιν τοῦ τέκνου αὐτοῦ οὐχί τινα τῶν ζώντων, ἀλλὰ μάρτυρος ἐπιφανοῦς εἰκόνα, τὴν τοῦ ἁγίου Δημητρίου, τοῦ καὶ μυροβλύτου. Τοῦτο κατ' ἀρχὰς τῆς Θ', ὡς ἔοικεν, ἑκατονταετηρίδος. Εἴτε δὲ δι' ἀμάθειαν, εἴτε διὰ τινα γενηρὸν ὑπολογισμόν, ἢ χρήσις μύρων οὐχ ἁγίων παρετάθη πολλὰς ἑκατοντάδας ἐτῶν μετὰ τὸν Ἰωάννην τοῦτον σπαθάριον καὶ μετὰ τὸν Κάλλιστον· ἐκ τοιούτου δὲ μύρου μετελάμβανον, κατόπιν νηστείας, ἄνδρες καὶ γυναῖκες· οἱ περιφέροντες αὐτὸ μοναχοὶ ἔλεγον ὅτι προέρχεται ἐκ τοῦ τάφου τοῦ ἁγίου Δημητρίου ἢ τινος ἁγίου ἐτέρου, ἀλλ' ὁ Θεόφιλος Καμπανίας ἐν κεφαλαίῳ ΙΓ' τοῦ «Ταμείου Ὁρθοδοξίας» ἀπορεῖ ποῦ εἰσὶν οἱ μυροδοταὶ οὗτοι τάφοι· συνιστᾷ δὲ τῇ Μ. Ἐκκλησίᾳ ἵνα ἐξοστρακίσῃ αὐτὸ «μὲ σφοδρότατα ἐπιτίμια», διότι μένει ἐν τοῖς καλογηρικοῖς κιβωτίοις ἀνεξάντλητον, καὶ «ἂν ξηρανθοῦν οἱ ποταμοὶ, θέλει σωθῇ καὶ τὸ ἀένναον αὐτὸ κακόμυρον».

Τοσαῦτα νῦν ἐξ ἀφορμῆς τῆς χθεσινῆς ἱερᾶς τελετῆς ἀρκετὰ, νομίζω, γράφονται χάριν τῶν ἡμετέρων τῶν τοσοῦτον ἱερὸν ζῆλον, τοσαύτην εὐλάβειαν, τοσαύτην προθυμίαν πρὸς ἔργον ἁγίων ἐπιδειξαμένων. Τοσαῦτα γράφονται καθὸ χρήσιμα· ἀλλὰ τὸ χρησιμώτερον πάντων, ὃ δέον ἵνα γινώσκῃ πᾶς ὀρθόδοξος, ἐστὶν ἡ κατακλείς, ἣν διὰ τῶν λογίων τοῦ ἱεροῦ Χρυσοστόμου πρέπει ἵνα θῶμεν ἐνταῦθα, καθὼς κεῖνται κατὰ τῷ ἀειμνήστῳ Θεοφίλῳ Καμπανίας ἐν «Ταμείῳ Ὁρθοδοξίας» (κεφαλαίῳ ιβ) ὡς καὶ παρὰ τῷ μνήμης ἁγίῳ πολλῆς Ἀθανασίῳ Παρίῳ ἐν «Ἐπιτομῇ τῶν θείων δογμάτων» (σελ. 358, χωρὶς παραπομπῆς). «Ἐν ἧτο τὸ χρίσμα, τρία δὲ τὰ δῶρα. Ἐν τὸ κέρας, τρία τὰ χαρίσματα. Ἐχρίον γὰρ ἱερεῖς, βασιλεῖς, προφῆτας. Τοιοῦτος ἐστὶ πᾶς βαπτιζόμενος χριστιανός. Προφῆτης, ὅτι βλέπει τὰ μυστήρια, ἃ ὀφθαλμοῖς οὐκ εἶδε καὶ οὓς οὐκ ἠκούσεν. Ἱερεὺς, ὡς ὀφείλων ἑαυτὸν προσάγειν θυσίαν ζῶσαν, ἁγίαν, εὐάρεστον τῷ Θεῷ· καὶ βασιλεὺς τῶν παθῶν, ὡς υἱὸς τοῦ παμβασιλέως Θεοῦ καὶ τῆς τούτου βασιλείας κληρονόμος». Μ.

ΠΡΟΣΦΟΡΑΙ ΥΠΕΡ ΤΗΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΥΡΟΥ
ΚΑΤΑΣΚΕΥΗΣ

Ἐκδίδοντες σήμερον πλήρη τὸν κατάλογον τῶν εἰς χρήματα ἕως νῦν προσφορῶν ὑπὲρ τοῦ ἁγίου Μύρου, χαίρομεν ὅτι εἰς πλήρῳσιν ἀνάγκης ἔσπευσαν, ὡς σπεύδουσι πάντοτε, τὰ εὐσεβῆ τῆς Ἐκκλησίας τέκνα. Πολλῶ πλείονες ἤθελον εἶναι αἱ συνεισφοραὶ εἴπερ ἐγκαιρότερον ἐγίνετο γνωστὴ τῆς Ἐκκλησίας ἡ περὶ κατασκευῆς ἁγίου Μύρου ἀπόφασις. Οἱ θέλοντες πλήρη καὶ τελείαν ἐκ πολυτίμων μετὰλλων τὴν ἐν τῇ μυροθήκῃ σειρὰν τῶν ἐπὶ τούτῳ σκευῶν δύνανται καὶ ἐν τῷ μέλλοντι νὰ πράξωσι τοῦτο, δεικνύοντες, ὡς ἔδειξαν ἀπὸ διετίας, ὅτι ἡ πατροπαράδοτος εὐσέβεια καὶ φιλογένεια οὐδέποτε ἀπώλετο ἀπὸ τοῦ ἡμετέρου ἔθνους, ἀρραγὲς καὶ ἔξοχον ἀποτελοῦσα αὐτοῦ γνώρισμα. Ὁ κατάλογος τῶν εἰσφορῶν ἔχει οὕτω:

Ὁ μακαριώτατος πατριάρχης Ἱεροσολύμων κ. Δαμιανὸς φράγκα χρυσᾶ 500. Ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Σμύρνης κ. Βασίλειος ἐξ ἐράνου τῶν ἱερῶν ναῶν τῆς ἐπαρχίας αὐτοῦ γρόσια 800. Ὁ σεβασμ. μητροπολίτης Ξάνθης κ. Ἰωακείμ, ἐξ ἐράνου τῶν ἐν Καβάλλᾳ ὁρθόδοξων γρόσια 1200. Ὁ πανιερωτάτος μητροπολίτης Μογλενῶν κ. Ἰωαννίκιος γρόσια 150. Ὁ πανοσιολογ. ἀρχιεπίσκοπος τῆς αὐτοκρ. ρωσικῆς πρεσβείας κ. Ἰωνᾶς, ἐκ συνδρομῆς αὐτοῦ καὶ τινων φίλων αὐτοῦ, γρ. 404. Συνδρομαὶ διὰ τοῦ πανοσιολογ. Μ. πρωτοσυγκέλου γρ. 974 καὶ 50. Συνδρομαὶ γενόμεναι δι' ἐπιστάτας Χαρ. Χατζῆ Ἰωαννίδου γρ. 771. Ἀρχιμ. Μεθόδιος γρ. 108. Ἱεροδιδάσκαλος Χρυσόστομος Καβουρίδης 120 γρ. Εὐσεβὴς κυρία προσωρινῶς ἐν Γενεύῃ διαμένουσα γρ. 237, 50. Εὐδοξία Ἰ. Καμπαλούρη γρ. 95. Πηνελόπη Μ. Παπάζογλου 95. Εὐφροσύνη Κ. Κρούπτσεβιτς γρ. 60. Χαρίκλεια Π. Κοσμίδου 60. Ταρσῆ Γ. Ἀκαστορίδου 40. Καλλ. Αὐγουστίδου 40. Δέσποινα προσκυνήτρια 22. Εὐσεβὴς κυρία (ἄνωνύμως) 108. Κυρία καὶ κύριος (ἄνωνύμως) 30. Ἀωνύμως εὐσεβὴς κυρία 40. Ἰωάννης Λομβάρδος 510. Δημόσθ. Εὐγενίδης γρ. 237 καὶ 50. Στέφανος Πεσματζόγλους 216. Ἀωνύμως προσφορά (Θεολ. καὶ Αἰκατ.) 216. Σπυρίδων Σωτηριάδης 210. Ἀνδρέας Ἰορδάνης 200. Βασίλειος Ν. Κοῖνογλους 120. Ἀλέξανδρος Ξανθοπούλος ἐκ Συγῆς 112. Ἀωνύμως διὰ Κ. Βαγιάννη 108. Ἐπίσης ἄνωνύμως διὰ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος γρ. 108. Ἀνὰ μίαν λίραν οἱ κκ. Δίτσια ἐκ Σκοπέλου, Βασίλειος Κούρτογλους, Δημ. Γαβριηλίδης, Νικόλαος Παντζόπουλος, Σάββας Ἀλ. Χακίτζογλους, Τρύφων Χατζῆ Σπυρίδωνος Μετρητῆς καὶ Χατζῆ Χαραλάμπης Ταστζόγλους. Στέφανος Τσικαλιώτης 107 καὶ 50. Ἀνὰ γρόσια 95 (φράγκα 20) οἱ κκ. Ἀναστάσιος Μαρκουίζος, Εὐκλείδης Χρύσης, Μ. Ἐμμανουηλίδης καὶ υἱός, καὶ Ν. Ἀνδρειωμένος. Εὐσεβὴς (ἄνωνύμως) 80. Ἀνὰ 60 γρόσια οἱ κκ. Β. Γιογυρτζόγλους καὶ Γεώργιος Τσίτσουτις. Ἀνὰ 56 οἱ κκ. Κυρ. Ζαβράκης καὶ Χαρ. Ἰωαννίδης. Θεμιστοκλῆς κερεστετζῆς 54 καὶ τις ὁμογενὴς (ἄνωνύμως) 54. Ἡρακλῆς Πίθαρης

50. Σοφ. Παπάζογλου 47 καὶ 50. Ἀνὰ 40 οἱ κκ. Γ. Β. Πιερῆς, Ἰω. Κασάπογλους, Μελέτιος Νικολάου καὶ Μιχ. Μίχας. Εὐσεβὴς μικρασιατῆς (διὰ τῆς Α. Θ. Π.) 30. Κ. Ν. Ἀλφατζῆς 27. Ἀνὰ 20 οἱ κκ. Β. Ραδινός, Γ. Χρονίδης, Κων. Γρηγοριάδης, Ν. Ματιάδης, Ν. Εὐγενίδης καὶ δύο (ἄνωνύμως).

Ἀνὰ μίαν λίραν τουρκ. οἱ κκ. Ἀδελφοὶ Ναοῦμ. Ἀ. Κούριλλος. Ἀντ. Γ. Σούρλας. Ἀρ. Αὐγουστόπουλος. Ἀσημ. Χατζόπουλος. Γ. Κ., Σ. Μ., Ε. Ρίζος. Εὐστρ. Εὐστρατιάδης. Ζ. Δ. Χ., Θ. Κουρτζῆς. Ἰ. Ἀλεξιάδης. Ἰ. Ἀνανιάδης. Ἰ. Νομικός. Ἰ. Κ. Χατζόπουλος. Ἰ. Βόλτος. Κ. Καλλιωντζῆς. Ὁδ. Εὐθυμόπουλος. Πισάνος καὶ Φραντζέτης. Π. Ἰ. Κορωνάκης. Σαράντης. (δύο ὁμογενεῖς μὴ σημειώσαντες ὄνομα) καὶ Χρ. Ἀποστολίδου. Ἀωνύμως ἐπίσης προσήνεχθη μία λίρα ἀγγλική. Ἀνὰ γρόσια 95 οἱ κκ. Ἀθην. Παπαδόπουλος καὶ Ε. Ριπάκης. Ἀωνύμως προσήνεχθησαν ἡμίσεια λίρα Τουρκίας καὶ ἡμίσεια Γαλλίας. Α. Σταύρου γρ. 88. Σ. Στ. γρ. 55. Μ. Χατζόπουλος γρ. 40. Λεωνίδας 25. Ε. Ε. γρόσια 20.

— Ἡ δὲ διὰ πατριαρχικῶν πιπτακίων ὑπὸ τῆς Α. Θ. Παναγιότητος διορισθεῖσα ἐν Πέραν ἐπιτροπὴ, συγκεκλιμένη ἐκ τῶν εὐγενεστάτων καὶ εὐσεβῶν δεσποινῶν Ἑλένης Γ. Ζαρίφη, προέδρου, Φιλομήλας Θ. Μαυρογορδάτου, Εὐφροσύνης Α. Ζαρίφη, Μαρίας Ε. Εὐγενίδου καὶ τῆς δεσποινίδος Ἰωάννης Κ. Καραθεοδωρῆ, συνέλεξε τὰ ἐπόμενα ποσὰ, τῶν δωρητῶν ἰδίᾳ χειρὶ σημειωσάντων τὰ ὀνόματα αὐτῶν καὶ τὸ δοθὲν ποσόν.

Ἑλένη Γ. Ζαρίφη λίρ. 60. Μαρία Ε. Εὐγενίδου λίρ. 60. Σοφία Ὁδ. Νεγρεπόντη μετὰ τῶν τέκνων αὐτῆς φρ. χρ. 1000. Εὐφροσύνη Α. Ζαρίφη λίρ. τ. 40. Ἀλεξάνδρα Α. Μαυρογορδάτου λίρ. τ. 40. Φιλομήλα Θ. Μαυρογορδάτου λίρ. τ. 30. Ταρσῆ Ἀλ. Γεωργιάδου λίρ. τ. 30. Θηρεσία Α. Βλαστοῦ λίρ. τ. 22. Ἐρατὼ Β. Ἰωαννίδου λ. τ. 10. Αἰκατερίνη Κ. Καραθεοδωρῆ λ. τ. 5. Κασσάνδρα Α. Καραθεοδωρῆ λ. τ. 3. Εὐθ. Γ. Καζανόβα λ. τ. 3. Συμ. Σινιόσογλους λ. τ. 15. Κ. Βλαστάρης λ. τ. 10. Δημ. Κ. Ζαφειρόπουλος λ. τ. 10. Γ. Α. Ἀποστολίδης λ. τ. 10. Κ. Α. Καταίγρης λ. τ. 10. Ἀλ. Κ. Καραπάνος λ. τ. 5. Ἀλ. Γ. λ. τ. 5. Α. Μάγκος λ. τ. 5. Β. Β. λ. τ. 5. Ἀωνύμως λ. τ. 5. Β. Σγούτας λ. τ. 5. Ἰωάνν. Μ. Σταύρου λ. τ. 5. Ο. Vassiliadi λ. τ. 5. Κ. Ἡλιάσκος λ. τ. 5. Π. Κ. Πετρίδης λ. τ. 5. Τζῶν Ἡλιάσκος λ. τ. 5. Μ. Παπαδόπουλος λ. τ. 5. Γιὸς Δ. Φωτιάδης λ. τ. 5. Φ. Δ. Μεζίκης λ. τ. 5. Π. Γ. Ψύχας φρ. 100. Α. Κ. Στέσος λ. τ. 4. Α. Σ. λ. τ. 3. Α. Ἀνανιάδης λ. τ. 3. Δ. Δελχραμμάτικας λ. τ. 3. Μ. Ἰωαννίδης λ. τ. 3. Ἀδελφοὶ Γ. Καζανόβα λ. τ. 2. Βασίλειος Ἀριστόβουλος λ. τ. 2. Γ. Χασιώτης λ. τ. 2. Ἐπαμ. Φίλων λ. τ. 2. Κ. Ι. Περδικάρης λ. τ. 2. Μ. Α. Πορτοκάλου λ. τ. 2. Ν. Μ. Μαρίνος λ. τ. 2. Ἀωνύμως εὐσεβὴς κυρία λ. τ. μίαν.

ΣΗΜ. Ἀναγραφὴν τῶν εἰς εἶδη γενομένων δωρεῶν ἐν τῷ προτεχῇ φύλλῳ. — Κατὰ τὴν χθεσινὴν λειτουργίαν ἡ Α. Θ. Π. ἐμνημόνευσε τῶν ὀνομάτων τῶν μητροπολιτῶν Ἐφέσου, Νικαίας, Ἀδριανουπόλεως, Προύσης, Κρήτης, Φιλιπποπόλεως, Μιτυλήνης καὶ Χίου, ὧν αἱ ἐπαρχίαι προσήνεχον ὕλιν ἐκ τῆς τοῦ ἁγίου Μύρου κατασκευῆς, ὡς καὶ τῶν ὀνομάτων τῶν μελῶν τῆς ἐπὶ τοῦ ἁγίου Μύρου Ἐπιτροπῆς καὶ τῶν κυριῶν Ἑλένης Γ. Ζαρίφη, Μαρίας Ε. Εὐγενίδου, Εὐφροσύνης Α. Ζαρίφη, Φιλομήλας Θ. Μαυρογορδάτου καὶ Ἰωάννης Κ. Καραθεοδωρῆ.

Ὁ ὑπεύθυνος Ι. Δ. ΤΑΝΤΑΛΙΔΗΣ

ΕΚ ΤΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΙΚΟΥ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟΥ

Наукова бібліотека
ОДЕСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО
УНІВЕРСИТЕТУ
імені І. І. Мечникова

1948

02/09/25

902636

НБ ОНУ

Т. III. 426641